

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ
Σ Α Λ Π Ι Γ Ε
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ
ὑπο
ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΞΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

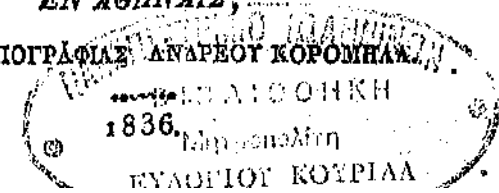
« Ἀκούσωμεν τοίνυν ἅσα τῆς ἀναγνώσεως τῶν Γραφῶν ἀμειψόμεν, ὅσων ὑπομένομεν βλάβην, ὅσων πνίξιν ἴσμεν γὰρ ἂν ποτε τῆς διὰ τῶν ἔργων ἐπιλαβόμεθα πωλείας οἱ μὲν αὐτοὶ τοὺς νόμους εἰδότες, καὶ εἰς πολιτεῦσθαι γρή.»

(Κύριλ. Ἀλεξανδρ. Σιρὰ τῆ κατὰ Ματθ. ἐκλίξ Κερ. ΙΓ.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ.

Σ Α Λ Π Ι Γ Ε.

ΕΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Αριθ. 10. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΤΗ 5. ΣΕΠΤΕΜΒ. 1816. ΣΑΒΒΑΤΟ

Λόγος περί φιλαργυρίας. ()*

« Ἄνθρωπον τιδὲς πλουσίου εὐφρόνησεν ἡ χώρα, καὶ
» διαλογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω; » Λουκ.

Κάτινα πράγματα δὲν ἀποδεικνύει σαφέστερον τὴν ποταπότητα καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ πλοῦτου, ὅσον αἱ ἀπειραι φροντίδες, τὰς ὁποίας λαμβάνουσι οἱ πλούσιοι εἰς τὴν ἀπικτησιν τούτου, καὶ τὸ ὀλέθριον τέλος, εἰς τὸ ὁποῖον τέλος πέλτουσι κατακτείνοντες, ὅσοι κυριευθοῦν ἀπὸ τούτου τὸ φθοροποιὸν πάθος. Φαίνεται τοῦτο σαφῶς εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ σημερινοῦ πλουσίου, καὶ εἰς ἐμείνω τῶν ὁμοίων του. Διὰ νῆμισ ἔμπειρην φρόνην καὶ ἀποσρηγὴν πρὸς αὐτὸ ὁ Κύριος ἡμῶν

(*) Οὗτοι οἱ λόγοι συνεγράφησαν παρὰ τοῦ ἱεροδιδασκάλου Κ. Εὐσταθίου τοῦ Πανῶ, ἱεροκήρυκος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ἐξιφανήθησαν παρ' αὐτοῦ ἐν Πατριαρχίᾳ, ἐπὶ τοῦ νῦν Πατριαρχεῦοντος Κ. Γρηγορίου, καὶ ἐνταυτῷ εἰς τὰ κυριώτερα μέρη τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν παρελθοῦσαν τεσσαρακοστὴν πρὸ τῆς Χριστοῦ γενεῆς εἰς τὸ 1835.

ἠγωνίσθη μὲ μισθίους τράτους εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Εὐαγγέλιου, νὰ μᾶς ἐντυπώσῃ ταύτην τὴν ἀναγκαιοτάτην ἀλήθειαν. Διὰ τοῦτο πανταχοῦ ἐλαιολογᾷ τοὺς πλουσίους καὶ μακαρίζει τοὺς πτωχοὺς. Διὰ τοῦτο ἀποστέφεται καὶ ἀποφεύγει τοὺς πλουσίους καὶ μεγάλους τοῦ κόσμου, καὶ σινακαστρέφεται εὐμενῶς, καὶ διδάσκει φιλοφρόνως τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς λαοὺς. Διὰ τοῦτο ἐκλεξεν, ὅταν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὰ παραδείγματα του, τὴν κατάστασιν τῶν πτωχῶν. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη, εἰς αὐτὴν ἀνετρέφη, εἰς αὐτὴν ἔζητε, καὶ εἰς αὐτὴν ἠθέλησε ν' ἀποθάνῃ. Διὰ τοῦτο ὀνομάζει τὸν πλοῦτον Μαμωνᾶν, καὶ μᾶς λέγει, ὅτι, ὅποιος δουλεύει αὐτόν, εἶναι ἀδύνατον νὰ δουλεύῃ καὶ τὸν Θεόν· « Οὐδεὶς δύναται δουλεύειν Θεῷ καὶ Μαμωνᾷ »· Καὶ πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν Θεόν του, ὅστις λατρεύει τοῦτο τὸ ποταπὸν μέταλλον, καὶ νὰ παραβλέπῃ καὶ πίστιν καὶ συνείδησιν, καὶ ἡσυχίαν καὶ μακαριότητα, καὶ βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ τὰ πάντα. Διὰ τοῦτο μᾶς συμβουλεύει πατρικῶς νὰ μὴ θησαυρίζωμεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου τόσοι κίνδυνοι, τόσαι παγίδες, τόσαι ἀμικρτίαι εὐρίσκονται εἰς τὴν σὺνάξιν τοῦ πλούτου, καὶ μάλιστα, δίδτε ἡ καρδίᾳ μας, ἥτις ἐπλήσθη διὰ νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν της, ἀναγκάζεται νὰ ἀφιέρωσιν τὴν ἀγάπην της, καὶ νὰ εὐρίσκηται ὅπου εἶναι ὁ πλοῦτος καὶ ὁ ἡχηματικὸς θησαυρὸς της· « Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδίᾳ ὑμῶν. » Διὰ τοῦτο κεραυνοῦνε τοὺς πλουσίους μὲ τοὺς τρομεροὺς ἐκείτους ἀναθλατισμοὺς, καὶ μὲ τὰ φιδερά ἐκεῖνα, οὐκί, μὲ τὰ ὅποια ἐκεραυνώσασιν τοσάκις εἰς τοὺς λόγους του τοὺς μεγαλητέρους ἐχθροὺς τῆς πίστεως, εἴτινες τὸν ἐσταύρωσαν, τοὺς Γραμματεῖς λέγω, καὶ τοὺς Φαρισαίους· διότι καθὼς λέγει πρὸς αὐτούς· « Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί »· οὕτως

λέγει καὶ πρὸς τοὺς πλουσίους· « Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις. » Διὰ τοῦτο μᾶς λέγει, ὅτι εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον οἱ πλούσιοι νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Διὰ τοῦτο τέλος πάντων μᾶς προβάλλει καὶ τὴν σήμερον ταύτην τὴν παραβολὴν, ὅτι ἐνὸς πλουσίου ἐκαρποφόρησεν ἡ γῆ, καὶ αὕτη ἡ καρποφορία διὰ τὴν φιλαργυρίαν του τὸν ἐπροξένησε τὰ μεγαλήτερα δεινὰ, φροντίδας ἀπεράντους εἰς ταύτην τὴν ζωὴν, καὶ τὸν πρόσκαιρον καὶ αἰώνιον θάνατον. « Ἄνθρώπου » τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, τί ποιήσω;... Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρων, » ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ » ἠτοίμασας, τίνοι ἔσται; Ἰδοὺ τοῦ κατανοῦν τὰ πλάτη, καὶ εἰς ποῖα βάραθρα καταβυθίζουσι τὸν ἄνθρωπον! Σήμερον εἰς τὸν παρόντα μου λόγον θέλω ἰσᾶς κάμει ὀλίγας σκέψεις περὶ φιλαργυρίας, διότι βλέπω, ὅτι τοῦτο τὸ ὀλεθριον καὶ ἀντιχριστιανικὸν πάθος, εἶναι τὸ πάθος τὸ κυριώτερον τοῦ αἰῶνός μας, καὶ ταύτης μάλιστα τῆς βασιλευσῆς τῶν πόλεων. Τοῦτο τὸ πάθος κατὰ δυστυχίαν εἶναι καὶ τὸ αἴτιον τῆς ἐπιπολαζούσης διαφορᾶς τῶν ἡθῶν, τῆς ψυχρότητος τῆς πίστεως, ὅλων τῶν ἀδικιῶν τῶν ἀνθρώπων, ὅλης τῆς παραβάσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ὅλου τοῦ θριάμβου τῶν σημερινῶν αἱρετικῶν, καὶ ὅλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν καταχρήσεων.

Πνεῦμα Πανάγιον, Σὺ, τὸ ὅποιον ἀμήλησας μὲ τὸ στόμα τῶν προφητῶν, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ σου λαοῦ, Σὺ, τὸ ὅποιον ἐφώτισας τοὺς Ἀποστόλους νὰ κηρύξωσι τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ἀζήωσον καὶ ἐμὲ νὰ κηρύξω πρεπόντως τὸν Θεόν σου λόγον ἐνώπιον τοῦ ἐναρέτου καὶ σοφοῦ ποιμένου, τὸν ὅποιον μᾶς ἐχάρισας ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τούτων τῶν σεβασμίων Μητροπολιτῶν, καὶ ἐνώ-

πιόν τούτου τοῦ πεμφιλτάτου μου ἀκροατηρίου. Φώτισόν τὸν νοῦν μου, ἐμφύωσόν τὴν καρδίαν μου, καθάρσον τὰ χεῖλη μου, διὰ νὰ γίνω ἄξιον ὄργανον τῆς θείας σου πάντοδυναμίας. Ἐντύπωσον βελίω; εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀγαπητῶν μου ἀκροατῶν τὰς καρπράς ἀληθείας τῆς πίστεως, τὰς ὁποίας θεοὶς μὲ φωτίσει νὰ τοὺς κηρύξω. Ἀπεμάκρυνον ἀπ' αὐτοὺς ὅλα τὰ πάθη, ὅλας τὰς προλήψεις καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐμπόδια, τὰ ὅποια ἢ ἐχθρὸς τῆς σωτηρίας μας μεταχειρίζεται διὰ νὰ ματαιώσῃ τὸν Ἀποστολικὸν ζῆλον, τῶν ὑπερέτων σου. Χάρσον εἰς ἄλλους ἡμᾶς πνεῦμα προσοχίης, πνεῦμα εὐπειθείας, πνεῦμα φρονήσεως, ὥστε ἀκροαζόμενοι προσεκτικῶς τὴν θεῖαν σου διδασκαλίαν, ἐδηγούμενοι ἀπὸ τὰς θείας χάριτας, τὰς ὁποίας ἐκχεῖς εἰς τὰς καρδίας τῶν εὐπειθῶν ἀκροατῶν τοῦ θείου σου λόγου, νὰ γίνωμεν ἄξιοι νὰ δοξάσωμεν τὸ ὄνομά σου, νὰ ἀγιασώμεν τὰς ψυχὰς μας, νὰ λαμπρύνωμεν τὴν Ὀρθοδοξίαν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν μὲ τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν τὰ οὐράνια ἀγαθὰ, τὰ ὑποσχόμενα εἰς τοὺς πιστοὺς μαθητάς σου.

Δὲν εἶναι ἀλήθεια πλέον ἀποδεικνυμένη ἀπὸ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ πλέον μαρτυρουμένη ἀπὸ τὴν πελυγράνιον πεῖραν ὅλων τῶν αἰώνων, ὅσον, ὅτι τὰ πλούτη εἶναι ἐναντία εἰς τὴν σωτηρίαν μας, εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν ἐλαττωμάτων, εἰς τὴν νίκην τῶν παθῶν, καὶ εἰς τὴν πρόσδον τῆς ἀρετῆς, τὰ ὅποια μόνον εἶναι τὰ ἀληθινὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ κατὰ Ὀρθόδοξον. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ τὰ ἀποστρεφώμεθα, ὡς αἴτια τῆς τῶν ψυχῶν μας ἀπωλείας, καὶ τῆς διαφθορῆς τῶν ἡλῶν μας· πλὴν κατὰ δυστυχίαν βλέπομεν σήμερον ὅλον τὸ ἐναντίον, ὅτι κατὰ πρῶτον δὲν ζητοῦν καὶ δὲν ἐπιθυμοῦν οἱ χριστιανοὶ περισσώτερον, ὅσον τὸν πλοῦτον. Διὰ τοῦτο προσέλεπον ταῦτα ὁ Κύριος ἡμῶν, τοσοῦτον ἡγωνισθῆ

καὶ μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὸ παραδειγμα νὰ αἰύσῃ ἀπὸ τὰς καρδίας μας τοῦτον τὸν ἐνθεονον πόθον τοῦ πλοῦτου. Διὰ τοῦτο θέλει νὰ προσέχωμεν ἐπιμελῶς εἰς τὴν διδασκαλίαν του, ἥτις μόνον ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ἰατρῆσῃ ἀπὸ ταύτην τὴν φθοροποιῶν νόσον. Διὰ τοῦτο μᾶς φωνάζει σήμερον νὰ ἀνοίξωμεν τὰ ὦτα τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας μας, διὰ νὰ φωτισθῶμεν ἀπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τῶν θεῶν του λόγων, διὰ νὰ καταλάξωμεν τὴν πλάστην, εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκόμεθα, καὶ διὰ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον καὶ αἰώνιον κόλασιν. « Ταῦτα λέγων ἐφώνει ὁ Ἰησοῦς ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούετω ».

Ἦλθον πόσον λυποῦμαι, ὅτι ταῦτα τὰ ὦτα ἤδη ἐξέλειπον ἀπὸ τοὺς οἴους τῶν ἀνθρώπων! Πόσον λυποῦμαι, ὅτι αὐτοὶ αἱ λαμπρὰ ἀλήθειαι, τὰς ὁποίας ἕνας Θεὸς ἐδίδαξε, δὲν εὕρισκουν πλέον πίστιν εἰς τὸν κόσμον! Πόσον λυποῦμαι, ὅταν ἐριυνήσω τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων τῶν παρόντος αἰώνος! Πόσον λυποῦμαι, ὅταν παρατηρῶ, ὅτι εἰς ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους δὲν ἔμεινε σχεδὸν ἔχνος χριστιανισμοῦ καὶ Ὀρθοδοξίης! Πόσον λυποῦμαι, ὅταν βλέπω τὴν διδασκαλίαν τὴν οὐράνιον, ἥτις εὐφραίνει τοὺς ἄγγελους καὶ τοὺς μακαρίους, νὰ καταφρονῆται καὶ νὰ χλευάζεται ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς μικροὺς σκώληκας τῆς γῆς! Πόσον λυποῦμαι, ὅταν βλέπω τοὺς Ὀρθοδόξους νὰ φρονῶν καὶ νὰ πράττουσι ἐναντίον τῆς Ὀρθοδοξίας, τοὺς χριστιανούς ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς πιστοὺς ἐναντίον τοῦ Εὐαγγελίου!

Καὶ τί βλέπομεν, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, τὴν σήμερον, ὅπου στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμούς; Τί ἀκούομεν, ἤκου θεῖον ὕμνον τὰ ὦτα, παρὰ ἐγνώριμα τοῦ πλοῦτου, παρὰ μακροπρότητα τῶν πλουσίων, παρὰ ἀγθίνας πολυμολύθους πρὸς τὴν ἀκαθάρτησιν τούτου. Φωνάζει, ὅτι δὲν ἔχρηται ὀφθαλμοὺς, πρὸς

διὰ νὰ ζητῶμεν τὸν πλοῦτον. φαίνεται, ὅτι δὲν κἀνομινοῦμεν βῆμα, τὸ ὅποιον νὰ μὴν ἔχη τοιοῦτον σκοπόν. φαίνεται, ὅτι ὅλα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μας δὲν γίνονται, παρὰ διὰ τοῦτο τὸ τέλος. φαίνεται, ὅτι τὸ στόμα μας δὲν ὁμιλεῖ, παρὰ δι' αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον. Ὁ νοῦς μας δὲν στοχάζεται, ἢ μνήμη μας δὲν φαντάζεται, ἢ καρδία μας δὲν ἐπιθυμεῖ καὶ δὲν ἀγαπᾷ ἄλλο, παρὰ τοῦτο τὸ πνευματικὸν μέταλλον. φαίνεται, ὅτι ὅλος ὁ ἐαυτός μας καὶ ψυχὴ καὶ σῶματι ἀπεριόρητος εἰς ταῦτα. φαίνεται, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἐπλασεν, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἐσταυρώθη δι' ἡμᾶς, ὅτι δὲν ἐσύστησε τὴν Ἐκκλησίαν του, τὰ μυστήρια του, τὰ οὐράνια δῶρά του, ὅτι δὲν ἐκήρυξε τὸ ἱερόν του Εὐαγγέλιον, παρὰ διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ πῶς νὰ καταγιγνώμεθα νύκτα καὶ ἡμέραν διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν τὸν πλοῦτον. φαίνεται, ὅτι εἰς ταῦτα φρονοῦμεν, ὅτι συνίσταται ἢ ἡ μακαριότης, ὅλα αἱ ἐλπίδες, ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐὰν τὸ Εὐαγγέλιον ἤθελε μακαρίσει τοὺς πλουτίους, ἐὰν ἤθελε εἶπε, ὅτι αὐτοὶ μόνον εἰσέρχονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅτι, ὅσα περισσότερα τίς ἀποκτήσῃ, τόσον γίνεται πλέον εὐάρεστος εἰς τὸν Θεόν· ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν ἤθελε ὀψαυρίσει ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἤθελε ταῦτα ἐνθέρμως μᾶς παραγγεῖλαι καὶ μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὰ παραδείγματα του, δὲν ἤξεύρω τί περισσότερον ἠθέλαμεν δυνηθῆναι νὰ πράξωμεν, διὰ νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ θέλημά του· δὲν ἤξεύρω, ἐὰν ἠθέλαμεν δυνηθῆναι νὰ ὑποφέρωμεν μεγαλύτερους ἀγῶνας, νὰ δοκιμάσωμεν περισσότερας ὑλίψεις, νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς βαρύτερον ζυγόν, ἀφ' ὅ,τι καθ' ἑκάστην ἐνεργοῦμεν, διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν τὸν πλοῦτον. Σὺς ἐρωτῶ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, δὲν εἶναι ταῦτα ἀληθινὰ; δὲν εἶναι τὰ ἀργύρια, τὰ ὅποια κινοῦν τὸ πᾶν, ὄχι μόνον εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ ἐξωτερικὸν κόσμον, ἀλλὰ

καὶ εἰς τὸν χριστιανικὸν καὶ ὀρθόδοξον; Τὰ ἀργύρια δὲν εἶναι σχεδὸν τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν σημερινῶν ὀρθόδοξων; δὲν εἶναι αὐτὰ αἱ μόναι ἐνασχολήσεις των; εἰς τί ἄλλο καταγίνονται εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, εἰς ὅλον τὸ σάδιον τῆς ζωῆς των; Ποία; ἄλλα νομίζουν ὑποθέσεις των, παρὰ ὅσας τοὺς ἀποκτοῦν πλοῦτη; Ὁ Θεός, ἡ ψυχὴ, ἡ αἰωνιότης, ἡ ἀρετὴ, ἡ εὐσέβεια, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πλησίον ἀγάπη, τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ, τὰ οὐράνια φῶτα, ὅλα ταῦτα τὰ νομίζουν ἢ περιττὰ, ἢ ἀνωφελῆ, ἢ πάρεργα ἢ ἀνάξια τῶν ἐνασχολήσεών των καὶ ἀγῶνων. Ὅσα ὁ Θεός νομίζει μεγάλα καὶ θαυμαστά, δι' ὅσα ἐκρίναν ἀξίον νὰ καταβῆ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν, νὰ ὑποφέρῃ τόσα δεινὰ δι' αὐτὰ, καὶ τέλος νὰ χύσῃ ὅλον τὸ πολύτιμόν του αἷμα διὰ νὰ τὰ ἀποκτήσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί, ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι, ἡμεῖς οἱ ὀπαδοί, ἡμεῖς οἱ μαθηταὶ του, τὰ νομίζομεν ποταπὰ, μικροπρεπῆ καὶ ἀνάξια τῶν φροντίδων καὶ τῶν σκέψεών μας· ὦ παραφροσύνη! ὦ μαρτία! ὦ ἀδικία ἀνεκφραγτος! πόσον ψευδῆς εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐν ζυγοῖς!

Ἀλλὰ ποῖα πράγματα νομίζουν αὐτοὶ μεγάλα καὶ θαυμαστά; Τὰ ἀργύρια· ἐκεῖνα τὰ ἀργύρια, τὰ ὅποια ὁ Κύριος καταφρόνησε, ὅσα ὅποια ἀναθεμάτισε, τὰ ὅποια δὲν ἠθέλησε μήτε κἄν νὰ τὰ ζητῶμεν εἰς αὐτόν· τὰ ἀργύρια, τὰ ὅποια οἱ ἴδιοι φιλόσοφοι οἱ ἔθνικοι, δδηγοῦμενοι ἀπὸ μόνον τὸ λογικόν, ἐκρίναν ἀνάξια φρονιμῶν καὶ μεγάλων ἀνδρῶν, καὶ τὰ καταφρόνησαν καὶ μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὰ παραδείγματα των. Ἐκεῖνα τὰ ἀργύρια, τὰ ὅποια ἀμυρόνοσον τὴν δόξαν τοῦ ἀνθρώπου, τὸν καταθυβίζουσι εἰς ἀπίστην παρανομίας, τὸν βασανίζουσι εἰς τὴν γῆν, τὸν κολάζουσι εἰς τὸν ᾗδην· τὰ ἀργύρια, λέγω, εἶναι ὁ Θεός, εἶναι ἡ ψυχὴ, εἶναι ἡ τιμὴ, εἶναι ἡ μακαριότης, εἶναι ὁ Παράδεισος, εἶναι τὸ

πάντων τῶν παριστῶν Ὀρθοδόξων. Εἶναι ταῦτα πιστευτὰ εἰς ἀνθρώπους προικισμένους ἀπὸ λογικῶν, συλλυμένων μὴ ψυχλῆ ἀθάνατον, γινομένην κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἑνὸς Θεοῦ, καὶ πέφωτισμένους ἀπὸ τῶν λαμπρῶν φῶτα τῆς Ὀρθοδοξίας; Σὰς ἐρωτῶ, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τοιαύτας ὑπερβολάς, καὶ ὅταν φθάσῃ πῶς πρέπει νὰ τὴν ὀνομάσωμεν; Ἀλλὰ τί θέλωμεν εἶπει, ὅταν βλέπωμεν τοὺς ὀρθοδόξους νὰ κἀμνωσι καθ' ἑκάστην τόσα ἄπειρα καὶ μεγάλα κακὰ, διὰ τὰ πλοῦτη; Τί θέλωμεν εἶπει, ὅταν βλέπωμεν τόσας ἱεροσυλίας καὶ παρανομίας, νὰ κἀμνωσιν οἱ ἱερομένοι; Τόσας ἀδικίας καὶ ἀρπαγὰς, οἱ λαϊκοί; Τόσα ψεύδη καὶ δολιότητας, τόσας ἀπάτας καὶ ἐπιουρίας, τόσους τόκους καὶ δόλους, καὶ τόσα ἄλλα ἀνέφραστα ἀμαρτήματα καθὲν στιγμὴν, ὅλοι ἡμεῖς; Τί θέλωμεν εἶπει εἰς ὅλα ταῦτα; Τίποτε ἄλλο, παρὰ ὅλοι ὀργή, καὶ ἀγανάκτησις νὰ φρονάζωμεν μεγαλοφώνως. Κατηραμένα ἀργύρια, πῶς κατεστήσατε τὸν λογικὸν ἄνθρωπον, τὴν ἔμφυχον εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰψίστου, σὰς ἐπολιόχευατε ἕνα Θεὸν, ἐφθείρατε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐμολύνατε τὴν ὀρθοδοξίαν, ἐρρίψατε εἰς τὸν αἶθρα μυρίας ψυχὰς, κατεστήσατε ἀνωφελὲς τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, ἀνατρέψατε ὅλα τὰ σχέδια τῆς φιλευθροπίας καὶ τῆς γενναιότητος, ἑνὸς Θεοανθρώπου Σωτῆρος; σὰς κατηραμένα ἀργύρια ἐκάματε τὰ μεγαλύτερα κακὰ εἰς τὸν κόσμον. Δὲν θέλωμεν ἔχει πλέον ἄλλην σχέσιν καὶ ἄλλην φιλίαν μὲ σὰς, παρὰ ἔσον ἢ ἀπαραίτητος ἀνάγκη ταύτης τῆς ζωῆς μᾶς ὑποχρεοῦ. Δὲν θέλωμεν σὰς ζῆται εἰς τὸ ἐξῆς παρὰ καθῆς πρέπει, δὲν θέλωμεν σὰς ἀποκτᾶ παρὰ μὲ δικαίους τρόπους, καὶ δὲν θέλωμεν σὰς μεταχειρίζεσθαι, παρὰ εἰς ὅσα ὁ νόμος τοῦ Κυρίου μᾶς συγχωρεῖ.

Ταῦτα πρέπει νὰ φρονῆ, ταῦτα πρέπει νὰ πράττῃ καθὲν

ἐληθῆς ὀρθόδοξος, καθὲς γνήσιος ὑπαδὸς τοῦ Κυρίου· διότι, ἀδελφοί, ὅταν οἱ ἑτερόδοξοι παρετηρήθουν τὴν ζωὴν, τὴν ποίαν διάγουμεν, καὶ τοὺς ἰγῶνας, τοὺς ὀπίλους κἀμνομεν, διὰ νὰ ἀπακτῆσωμεν τὰ πλοῦτη, τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀγάπην, τὰ ὅποια ἔχομεν πρὸς αὐτὰ, τὰς ἀμαρτίας, τὰς ὁποίας κἀμνομεν εἰς τὴν ἀπόκτησιν καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ πλοῦτου· ὅταν παρατηρήσουν ὅλα ταῦτα, τί θέλει μᾶς εἶπουν; Βέβαιον, ἢ ὅτι δὲν πιστεύομεν τὸ εὐαγγέλιον παντελῶς, ἢ, ἐν τῷ πιστεύομεν, ἡμεῖς διόλου ἀνόητοι, ἀναίσθητοι, ἀντιφατικοὶ, ἀνάξιτοι, ἔχι μόνον νὰ ἐνομαζώμεθα ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ καὶ λογικοί. Καὶ τῶντι, ὅταν παρατηρήσωμεν τὴν ζωὴν μας, καὶ γνωρίσωμεν ὅπως οὖν τὴν ἐλλειπὴν μᾶς κατὰστάσιν, δὲν ἀναγκασώμεθα ἐνίοτε νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν αὐτὸν μας. Ταῦτα εἶναι τὰ μαθήματα, τὰ ὅποια μᾶς ἐδίδαξεν ἕνας Θεός; Ταῦτα εἶναι, τὰ ὅποια ἐκφύραζαν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸν κόσμον; Ταῦτα ἐπράξαν οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, οἱ ἑνδοξοὶ πρόγονοι τῆς ἡμετέρας θρησκείας; Ταῦτα ἐδίδασκον καὶ εἰς ταῦτα κατεγίνοντο οἱ θεοὶ ἱεράρχαι τῆς Ὀρθοδοξίας; ἐκείνοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας, ἐκείνοι οἱ πρεσβύτεροι; τῆς Οἴκουμένης, ἐκείνοι οἱ λαμπροὶ ἀστέρες τοῦ νυκτοῦ στερεώματος; Διὰ ταῦτα ἄρα γε οἱ μάρτυρες ἔχυσαν ποταμῶδες εἰς τὴν γῆν τόσον πολυτίμον αἷμα; οἱ Ἀποστολικοὶ ἄνδρες ὑπέφεραν τόσας καταδρομὰς καὶ τόσας ἄπειρα δεινὰ; Διὰ ταῦτα τόσοι ὄντες ἐκατοίκησαν εἰς τὰ ὄρη, εἰς τὰς ἐρήμους καὶ εἰς τὰς ὄπας τῆς γῆς, κακουργούμενοι, ὀλιθυόμενοι, διωκόμενοι, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἔτον ἄξιος ὁ κόσμος; Διὰ ταῦτα τέλος πάντων ἐσαρκίωθη ἕνας Θεός, καὶ ἐσταυρώθη;

Καὶ δὲν βλέπωμεν ἀγαθοὶ ἀδελφοί, εἰς ποίαν ἐλλειπὴν κατέστασιν μᾶς ἔφερε αὕτη ἡ φιλαργυρία, ἡ φιλοχρηματία, καὶ ἡ αἰσχροκέρδια; Δὲν ἐχάσαμεν ὅλα τὰ φῶτα τῆς πίστεως, ὅλα τὰ δῶρα τῆς χάριτος, καὶ δὲν κινδυνεύομεν νὰ χάσωμεν

καὶ αὐτὴν τὴν πίστιν; Δὲν βλέπομεν, πῶς ὁ Θεὸς μᾶς ἐγκατέλειψεν, καὶ εἰς ποίαν διαφορὰν ἤθῶν ἤδη ἐφθάσαμεν, Δὲν βλέπομεν τοὺς ἱερεῖς μας, χωρὶς ἀρετὴν καὶ παιδείαν; Τοὺς μεγάλους χωρὶς πατριωτικῶν καὶ θρησκευτικῶν; Τοὺς μικροὺς χωρὶς κρίσιν καὶ γνώσιν; Τοὺς νέους χωρὶς χαλινόν; Τοὺς γέροντας χωρὶς φρόνησιν; Τὰς γυναῖκας χωρὶς συστολήν; καὶ ὄλους ἐν γένει χωρὶς φόβον Θεοῦ, χωρὶς ὑπακοήν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ γνώσιν τῶν ἱερῶν μας χρεῶν, καὶ τῆς ἱερᾶς μας θρησκείας; Δὲν εἰλέπομεν τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως πανταχόθεν νὰ κατατρέχωσι καὶ νὰ μολύνωσι τὴν ὁδοδοξίαν; Δὲν ἐκέρδισαν αὐτοὶ μέχρι τοῦδε μὲ τὰ χρήματα καὶ τινὰς διδασκάλους τοῦ ἔθνους, ὄχι μόνον ἀπὸ τοῦ μικροῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ μεγάλου; Δὲν ἐδίδαξαν ἄρα γε οὗτοι οἱ ἀργυρέωντοι διδάσκαλοι, καὶ δὲν διδάσκουν καθ' ἑκάστην καὶ διὰ ζώσης φωνῆς, καὶ διὰ συγγραμμάτων, τὰς βλασφημίας ἐνὸς θεολάτου λουθήρου, καὶ ἐνὸς ἐπαράτου Καλβίνου; Δὲν ἀγωνίζονται νὰ φθείρουν τὴν υελοσίαν τοῦ ἔθνους, καὶ σχεδὸν ὅλας τὰς τάξεις τῶν ὀρθοδόξων ἀνεπισθητῶν, καὶ χωρὶς μῆτε κἄν νὰ τὸ καταλάβωμεν; Τί ἀκούομεν κάθε στιγμὴν ἀπὸ τὰ στόματα, τῶν ἰδίων πιστῶν ὁμοειθῶν μας, παρὰ διατὶ τόσαι νηστείαι; Διατὶ τόσαι ἀκαλουθίαι; Διατὶ τοῦτο καὶ ἐκείνο; Τί ἄλλο εἶναι ταῦτα, παρὰ φρικτὰ βλασφημίαι εἰς τὸ στόμα ἐνὸς πιστοῦ; Τί ἄλλο εἶναι ταῦτα, παρὰ φρονήματα λουθηροκαλβινικά; Πῶς ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ τις ὀρθοδόξος, εἰαν καταδικάζῃ τὰς πράξεις καὶ τὰς διαταγὰς τῶν ἀποστόλων, τῶν Θεοφόρων Πατέρων, καὶ ὅλης τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας; Ποῖα μεγαλύτερα ἐγκαταλείψεις ἢμπορεῖ νὰ δοθῇ, α, α; Τὸ κακὸν καθ' ἑκάστην προχωρεῖ, ὅσον προχωρεῖ ἡ φιλοχρηματία, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ πλούτου. Τίποτε ἄλλο δὲν μᾶς ἐφθείρε παρὰ

τοῦτο, διότι κἀνέναν πάθος δὲν εἶναι τόσον φοροποιόν, ὅσον ἡ φιλαργυρία, τὴν ὁποίαν πρεπόντως καὶ δικαίως ὁ μακάριος Παῦλος τὴν ὀνομάζει εἰδωλολατρείαν. Καὶ τῶντι ἡ φιλαργυρία εἶναι μία ἀληθῆς εἰδωλολατρεία, διότι ὁ φιλαργυρὸς δὲν πιστεύει εἰς ἄλλον Θεόν, παρὰ εἰς τὰ ἀργύρια· δὲν ἀγαπᾷ ἄλλον Θεόν, παρὰ ταῦτα. Διὰ τὰ ἀργύρια εἶναι ἔτοιμος νὰ προδώσῃ κάθε στιγμὴν καὶ θρησκείαν, καὶ πατρίδα, καὶ συνείδησιν, καὶ ἡσυχίαν, καὶ ὅλα. Βλέπομεν τοῦτο φανερὰ εἰς ἡμᾶς, ὅτι ὅλοι σχεδὸν διεφθάρημεν, διότι σχεδὸν ὅλοι ἀγαπᾶμεν τὰ ἀργύρια· καὶ διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν ταῦτα πράττομεν τόσα κακά· καὶ ἄρ' οὐ τὰ ἀπολαύσωμεν, τὰ μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν παθῶν μας, εἰς τὰς τουφεκίας εἰς τὰς ἡδονὰς, καὶ ἀκόμη εἰς ἄλλα χειρότερα ἀμαρτήματα.

Ἔως πότε, ἀδελφοί, θέλομεν ἀκολουθεῖ τοῦτον τὸν δρόμον τῆς ἀπειθείας καὶ τῆς φθορᾶς; Ἔως πότε θέλομεν ἀγαπᾶν ἕνα ποταπὸν μέταλλον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπροξένησε τὰ μεγαλύτερα δεινὰ, μᾶς ἀπόλαυσε τὴν ὑπόληψιν, τὸν χαρακτήρα τοῦ ἔθνους, τὰς ἀρετὰς τῶν ἁγίων προγόνων μας, τὰς χάριτας τοῦ Θεοῦ, καὶ σχεδὸν αὐτὴν τὴν πίστιν; Πότε θέλομεν ἀπεστραφῆ ἐκ καρδίας ταύτην τὴν ἀμαρτίαν, ἥτις εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἡ ρίζα ὅλων τῶν ἄλλων, καὶ ἡ μεγαλύτερα μάρτυς τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς ταύτην καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν; Πότε θέλομεν φανῆ ἄξιοι ἀπόγονοι τῶν ἁγίων προγόνων μας, γνήσια τέκνα τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ ἄξιοι, ὅμοιοι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν; Πότε θέλομεν κάμει ταύτας τὰς γυναῖκας ἀποφάσεις; Δὲν εἶναι ἄρα γε ἀκόμη καιρὸς; Δὲν εἶναι ἱκαναὶ αἱ δυστυχίαι τοῦ ἔθνους, καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς ψυχῆς μας, διὰ νὰ μᾶς παρακινήσῃ εἰς τοῦτο; Πιρσμένοιμεν ἄρα γε τὸν παντελῆ ἀφανισμόν μας διὰ νὰ λιβωμὲν μέτρα; Τότε, εἰαν ἴσω; δὲν εἶναι πλέον καιρὸς;

Ὁχι, ὅχι ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἕως οὗ ὁ Θεὸς ἀκόμη καταδέχεται νὰ κατοική μεταξὺ ἡμῶν διὰ τῆς ὀρθοδοξίας, ἧς ἀγωνισθώμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὰς θείας εὐεργεσίας του. Ἄς κλαύσωμεν τὰς ἀμαρτίας μας, ἅς τὰς ἐξομολογηθῶμεν εὐλικρινῶς εἰς τὸν Πνευματικὸν μας Πατέρα, μάλιστα εἰς πύλας τὰς ἁγίας ἡμέρας. Ἄς ἀρχίσωμεν νὰ ἐξομολογώμεθα ἀπὸ τῶρα, διὰ νὰ ἔχωμεν καιρὸν καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ Πνευματικὸς μας Πατὴρ νὰ μᾶς ἐξομολογήσῃ, ὡς πρέπει, καὶ ἅς μὴ ἀναμένωμεν τὰς ὑπόλοιπας ἡμέρας τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ὅπου τὸ κλέθρος δὲν μᾶς δίδει καιρὸν νὰ ἐκτελέσωμεν, ὡς πρέπει, ταῦτα τὰ ἱερὰ μας χρέη. Ἄς ἀποησίουμεν νὰ ἀποτραπηθῶμεν ἐκ καρδίας τὰς ἀμαρτίας, καὶ μάλιστα τὴν φιλαργυρίαν. Ἄς ζώμεν μὴ ἀπλόγητα εἰς τὰ φορέματα, εἰς τὰ φαγητὰ, καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα, καθὼς πρέπει εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, καθὼς διορίζει τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, καὶ καθὼς ἔχουν οἱ ἑνδοξοὶ μᾶς πρόγονοι, οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος. Ἄς ἀφιέρωσιν μὴ τὴν λιτότητα τῆς ζωῆς μας, ὅλας τὰς αἰτίας τῆς φιλαργυρίας. Ἄς μὴ μιμώμεθα τοῦ κόσμου τὰς ματαίωτικας, τὰς τρυφὰς καὶ τὰς πολυτελείας. Ταῦτα ὑπεσχέθημεν νὰ τὰ ἀποστρέψωμεν εἰς τὰ ἱερὰ μας βήματα. Ταῦτα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, καὶ αἱ πομπαὶ τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἶναι τὰ τῶν ἐθνῶν, τὰ ὅποια δὲν ἠμολογῶν τὸν Χριστόν, δὲν ἔχουν κεντρικὴν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ περιορίζουν ἄλλην τὴν εὐτυχίαν των εἰς τούτον τὸν μάταιον καὶ πρόσκαιρον κόσμον. Ἄς καταπιστευθῶμεν, ὅτι τὰ ἀληθῆ πλοῦτη τοῦ ὀρθοδόξου συνίστανται εἰς τὴν ἀρετὴν, εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰς πνευματικὰς χάριτας, καὶ εἰς τὴν μελέτην τοῦ αἰετοῦ νόμου ἡ: εἶμεθα βέβαιαι, ὅτι τίποτα δὲν ὀφείλει διορθῶσαι τὰ ἦθη μας, δὲν ὀφείλει μᾶς ἐκπνεύσει τὰ φρονήματά καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ὅσον ἡ μελέτη τῶν ἱερῶν γραφῶν

τῆς θρησκείας μας. Εἰς ταύτην τὴν ἱερὰν μελέτην θέλωμεν μᾶθαι τὰ ἀληθῆ καὶ μεγάλα μαθήματα, τὰ ὅποια μακαρίζουν καὶ προσκείρωσιν καὶ αἰωνίως τὸν ἄνθρωπον. Εἰς ταύτην τὴν μελέτην ἀδιακόπως κατεγίνοντο οἱ ἑνδοξοὶ πρόγονοι τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ μὲ ταύτην ἀνέτρεφον τὴν τρυφεράν νεοχάλαν των. Διὰ τοῦτο ἔχον φρονήματα τόσον γενναῖα, ἀρετὰς τόσας μεγάλας, πράξεις τόσας λαμπράς. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς τοῦς ἐγάρτισεν ἀφθόως καὶ τὰ πρόσκαιρα καὶ αἰώνια ἀγαθὰ, καὶ δὲν εἶμεθα ἀξιοὶ νὰ ὀνομαζώμεθα ὀρθόδοξοι, ἐὰν περὶ τούτων ὁμοῦ δὲν φρονώμεν.

Καὶ σὺ, Θεὸ Πάντοδύναμι, ἀξίωσον ὅλους ἡμᾶς νὰ καταπισθῶμεν εἰς ταύτας τὰς λαμπρὰς ἀληθείας, τὰς ὅποιας σὺ μόνος ἐδίδαξας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ τὰς βάλωμεν εἰς πρᾶξιν εἰς ταύτην τὴν ζωὴν, καὶ οὕτω νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν πρόσκαιρον καὶ αἰώνιον μακαριότητα, τὴν ὅποιαν ὑπόσχουσαι εἰς τοὺς ἐκτελεστάς τῶν θείων σου ἐντολῶν. Ἀμήν.

Διὰ νὰ βάλωμεν τοὺς εὐσεβεῖς ἀναγνώστας μας εἰς θέσιν νὰ κρίνουν ἄχρι τίνος ἐξευτελίζεται ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, ἐγκατάλειψθε εἰς ἀπαξ ἀπὸ τὴν θείαν χάριν, καὶ χωρισθεῖς τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας (*).

(* Ὡσπερ οἱ τῆς πίστεως ἐχόμενοι ἐπ' ἀσφαλτοῦ τῆς ἀγίας κήρας ἐρείδονται, οὕτως οἱ ταύτης ἐκπεσόντες οὐδαμῶς εἴσονται δυνήσονται, ἀλλὰ πολλοὺς ἄνω καὶ κάτω πλανηθῆναι τὰς πλάνους, τὸ τελευταῖον εἰς αὐτὰ τῆς ἀπωλείας φέρονται τὰ βράθρα. (Χρυσόστ. ἑμιλ. εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον πιστ.)

δημοσιεύομεν τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον, μεταφρασμένον ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς ἡφημερίδος ὁ *Χρόνος*, καὶ παρακαλοῦμεν ἕκαστον νὰ μὴ καταγέλῃ, ἀλλὰ νὰ οἰκτιρῇ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ἀδελφούς μας, καὶ νὰ παρακαλῇ τὸν θεὸν νὰ τοὺς ἐλεῆσῃ, καὶ νὰ τοὺς συναγάγῃ εἰς μίαν κοίμην, διὰ τὴν τὸ θέλημά του. Διὰ τοῦτο καὶ παρελίπομεν πολλὰς σαρκαστικὰς ἐκφράσεις τοῦ Γάλλου συντάκτου, ὡς ἔχοντες σκοπὸν ἔχει νὰ ἐντροπήσωμεν εἰς τὴν ἀθλιότητα τῶν ἀδελφῶν μας ἐκείνων, ἀλλὰ νὰ προφυλάξωμεν μὲ τὸ παράδειγμα τῶν τοὺς ἀπειρακτοὺς καὶ ἀπλοῦκοὺς ἀναγνώστας μας, ὅσοι, ἀκούοντες τὰς κενοφωνίας τῶν προσπαθούντων νὰ ἐφαρμώσουν τὰς προδευτικὰς τῶν μεταρρυθμίσεως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀμιάμητάν μας θρησκείαν, δὲν κατεπείθεσαν ἴσως ἀκόμη περὶ τοῦ ὅτι καὶ ἡ ἐλαχίστη καινοτομία περὶ τὰ θεῖα, καὶ ἡ ἀπλουστερία κατὰ τὸ φαινόμενον παρεκτροπῆ τῆς εὐθείας καὶ βασιλικῆς ὁδοῦ ἔχει τέλος ἀπίστευαν, καὶ καταντᾷ τὸν ταλαίπωρὸν ἄνθρωπον εἰς χειροτέραν ἀλόγου ζώου κατάστασιν.

Ὁ ΧΡΟΝΟΣ, ἡφημερίς τῆς Παρίσου ἀριθμ. 2315 τοῦ 2. Ἰουλ.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Μία σύναξις θρησκευτικῆ τῶν Πηθητῶν (Jumpers)

Ἐν Ἀγγλίᾳ.

Ἄν ὑπάρχει τόπος εἰς τὸν κόσμον πλουσιώτερος εἰς αἰρέσεις καὶ καινοτομίας θρησκευτικὰς παρὰ τὴν Ἀγγλίαν. Ἢ ἐπιβρατούσα εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦτο ποικιλία τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν καὶ τελετῶν ἐκπλήττει καὶ σκοτιζοῖ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Περὶ τὰς πενήτηντα ἐκκλησίας, διαφοροῦσαι πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἀντιζήλοι τῆς καθεστώσεως ἐκκλησίας, συμμερίζονται μετ' αὐτῆς τὸν Ἀγγλικὸν λαόν, μηδε-

νὸς ἐξαιρουμένου· καθότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπαιτεῖται πρὸ πάντων νὰ ἔχῃ ἕκαστος θρησκείαν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν εἶν' ἐλεύθερος, φθάσει μόνον νὰ ἔχῃ μίαν ὅποιανδήποτε, ὡς κινδυνεύων ἄλλως νὰ ὑποπέσῃ εἰς ἀνάθεμα τῆς κοινωνίας. Ἐπομένως τὰ πλέον ἀλλόκοτα καὶ γελοιοδέστερα θρησκευτικὰ πράγματα εὐδοκίμων καὶ ἀκμάζουσιν εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο.

Μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων τοῦ θρησκευτικοῦ τούτου ζήλου, ὅστις ἀποδέχεται μὲ τόσῃν εὐκολίᾳ καὶ αὐτὰς τὰς πλέον ἀπακέντρους διδασκαλίας, εὗρον μίαν ἐν καιρῷ τῆς ἐν Ρίχμوندῷ παρὰ τὴν Λόνδραν διατριβῆς μου, ὅπου εἶχον ὑπάγει νὰ περάσω τὸ φθινόπωρον, κατὰ τὴν Ἀγγλικὴν ἐκείνην συνήθειαν ἢ ὅποια μεταβάλλει τὴν Λόνδραν εἰς ἐρημίαν κατ' αὐτὴν τοῦ ἔτους τὴν ἐποχὴν.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἀνηγγέθη, ὅτι εἰς ἓνα οἶκον ἐξοχῆς πλησίον τοῦ Τουρικεχάμ, ὠραίου χωρίου κειμένου ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τῆς Ταμέσιος ὄχθης, ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ μία σύναξις τῶν Πηθητῶν (Jumpers)· καὶ τῶντε τὴν ἐπομένην Κυριακὴν οἱ θιασῶται τῆς συναγωγῆς ταύτης συνήλθον εἰς ἐν ζευγοστάσιον ἀνήκον εἰς τινὰ τῶν ἐκ τοῦ δόγματός καὶ κείμενον ἐν τῇ μέσῳ τῆς μεγάλης πεδιάδος, ἥτις παρατείνει ἐνταῦθα τὸν ποταμόν. Ἡ σύναξις αὕτη δὲν ἦτο πολυἀριθμος, ὡς πρὸς τοὺς καθ' αὐτὸ προσηλύτους, πλῆθος ὁμοίως περιέργων εἶχαν ἔλθῃ, καθὼς ἐγὼ, νὰ θεωρήσωσι τὴν θρησκευτικὴν ταύτην σωμασπίαν. Μεταξὺ δὲ τῶν Πηθητῶν ἦσαν πρὸ πάντων πολλοὶ κάτοικοι τῆς Καμβρίας, χώρας εἰς τὴν ὅποιαν ἐκυφορήθη κατὰ πρῶτον ἡ αἵρεσις τῶν.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην κατὰ τὸ 1760, ἱεροῦς τις θεομανῆς ἢ ἐπιτήδειος κερδοσκόπος, (ἐπειδὴ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸ σχίσμα τῆς αἵρέσεως εἶναι μία ἀπὸ τὰς καλητέρας κερδοσκοπίας), ἐκήρυξε πρῶτην φοράν, ὅτι τὸ Πᾶνθεον θεωροῦμε-

νον ὡς θρησκευτικὸν καὶ θεϊκώτερον ἔργον, εἶναι πολλὰ λόγον ἀξίον. Διατάττων εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τὸν νὰ ἐκπέμπωσι προσευχόμενοι μεγαλοφώνους κραυγὰς, στεναγμοὺς, ὠρυγμοὺς θιωλυγίους, νὰ ἐπαναλαμβάνουν τριακοντάκις σχεδὸν τὴν αὐτὴν στροφὴν ἐνὸς ὕμνου καὶ πολλάκις τὸν αὐτὸν στίχον, ἐκφωνοῦντες μὲ ὄλην τῶν πνευμάτων τῶν τὴν δύναμιν τῶν λέξεϊς, ἁμῆν καὶ γκογκοιάν, τὸ ἑποῖον Γαλλιστί ἢ Βελγιστί σημαίνει δεξάν. Καὶ τέλος νὰ ἐμβαίνουν εἰς ταρχήν βικίαν νὰ κινῶνται μανιωδῶς, καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ὡς ἐπίμετρην θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμόν, νὰ πηδοῦν προσευχόμενοι μέχρις αὐτοῦ ἀποκάμουν ὀλατελῶς καὶ πέφτουν κατὰ γῆς ἐπικλυμένοι καὶ ἀσπυρνοῦντες. Τοιαύτη θρησκεία δὲν εἶναι βέβαια δια τῶν ἀσθενεῖς, τοὺς γέροντας καὶ τοὺς ποδαλγοὺς, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη τις νεφροὺς ἰσχυροὺς, κνήμας νευρώδεις, καὶ ἀναπνοὴν ἀτεντύρειαν, διὰ νὰ φανῆ εὐλαχῆς εἰς τὴν αἴρεσιν ταύτην, καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἄγιος πρέπει νὰ ᾔνῃ Ἰεροκλής, ἡ σχαινοβάτης, ἡ χερσὺς ἐξ ἀπαγγέλλματος.

Ἐμῶν τις εὐμετεκνώμιστος εἶχε τοποθετηθῆ εἰς ἓν μέρος τῆς σκηνῆς, ὅπου ἐμέλλε νὰ παρασταθῆ τὸ δράμα ταῦτι. Καὶ ἀφοῦ ἀνεγνώσθησαν διάφοροι χωρὶς τῆς θείας Γραφῆς, ἐψάλλσαν ὕμνοι, ἐπαναλαμβανόμενων ποτὲ μὲν πλείωτερον ποτὲ δὲ ὀλιγώτερον τῶν στροφῶν, καὶ ὅσον δηλοῦσι ἡμυστική των ἔννοια εἶχε πλείωτερον πᾶθος καὶ τόνον, ἀπεισμάτισθησαν διάφοροι προσευχαί μὲ περιφλεγῆ ζέσιν, ἀρχίσαν πάλιν νὰ ψάλλουν ὅχι πλῆρον μ' ἐκείνων τὴν θλιβεράν καὶ μονότονον μελωδίαν, ἥτις ἀποκοιμίζει εἰς τὰς Ἀγγλικὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ μὲ τόνον ζωηρὸν, διάπυρον, συγκινηθῆμενον, καὶ συνάδοντα μὲ τὸ νόημα τῶν ἐκφράσεων τὰ ἁμῆν καὶ τὰ Γκογκοιάν ἐσφενδονίσθησαν πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ μανικὸν ἐνθουσιασμόν· καὶ τέλος, ἀφ' οὗ, διὰ τῆς ψαλμψ-

δίας τῶν προσευχῶν καὶ τῶν ὠρυγμῶν, τὰ πνεύματα ἐξήρθησαν ὑπὸ τοῦ αἰθεσιματώτου λειτουργοῦ τοῦ προεδρεύοντος τὴν συνέλευσιν ἀποχρώντως ἠλεκτριζόμενα καὶ ἐξημμένα, ἢ ἐπὶ τοῦ βήματός νεὸς λειτουργοῦς ἀρχισα τὴν διδασχὴν τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ τῆς μουσικῆς ἴσον.

Τὸ κείμενον τῆς ὁμιλίας τοῦ ἦτον ἡ ἀνάγκη καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς θρησκείας, καὶ καθὼς ἔλαϊ αἱ Ἀγγλικαὶ ὁμιλίαι δὲν ἦτο κυρίως ἄλλο, εἰμὴ διεξοδικὴ τις παράφρασις πολλῶν τῆς Γραφῆς χωρίων, συνειλεγμένων ἀπὸ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς διαθήκης, καὶ συγεράμμενον μὲ πλείωτερον ἢ ὀλιγώτερον τέχνην εἰς τὸ ἔκαστον τοῦ λόγου. Ἡ δὲ διηγετικὴ καὶ ἀπερίσπαστος προσοχὴ τοῦ ἀκροτηρίου κατήντησε ζωηροτέρα καὶ ἐναγώνιος, ὅταν ὁ Ἰεροκλήρξ ἐφθασεν εἰς τὸ τελευταῖον τῆς ὁμιλίας μέρος, καὶ ἤγγισε τὸ χαρακτηριστικώτερον τῆς αἰρέσεως δόγμα, παρακωθῶν τοὺς παρισταμένους ἐνθέρμως, ἐγκαρδίως καὶ περιπαθῶς εἰς τὸ θρησκευτικὸν κήδημα. Φαντασθῆτε μὲ πόσῃν προσοχῇ ἠκροώμεθα ἐγὼ, ὅστις μεταξὺ χιλιάδων διδασχῶν τὰς ὁποίας ἤκουσα εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ἰταλίαν, ποτὲ παρόμοιον κείμενον δὲν εἶχον ἀκούσει ἀναπτυσσόμενον ἐνώπιόν μου ὑπὸ Ἰεροκλήρουκ. Ἐμῆν δὲ πρὸ πάντων περιέργως νὰ μάθω ἂν ἡ γραφὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐραυίζονται συνήθως ὅλοι τοῦ κόσμου οἱ Ἰεροκλήρουκ τὰς μαρτυρίας των, ἤθελε χρηρηγήσῃ καὶ εἰς τοῦτον ἀπαδείξειε τινὰς πρὸς υποστήριξιν τῆς διδασκαλίας του. Ἰδοὺ δὲ τί εἶχεν εἶρει εἰς τὴν Παλαιὰν καὶ εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην.

Ἀφοῦ ἐπικίνεσε τὰ κήδηματα, ὡς ὑπόνομα τὴν ψυχὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀναπτεροῦντα τρόπον τινὰ αὐτὴν εἰς τὴν Θεῖαν ἴκασασι, ἀνέφερε καὶ τὰ ἀπὸ τῆς Γραφῆς παραδείγματα πρὸς ὑπαστήριξιν τῆς διδασκαλίας του. Ὁ Προφάτα-

ναξ Δαβίδ ἄρχησατο, λέγει ἡ Γραφή, ἐνώπιον τῆς Κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀδιαφορῶν διὰ τοὺς χλευασμοὺς τῆς γυναίκος του Μαλχὺλ, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ παντὸς τοῦ λαοῦ του. Ὁ Δαβὶδ προσήχετο καὶ ἐγόρευε, μιμηθῆτε λοιπὸν τὸν βασιλεὺς Δαβίδ. Ὁ Προφήτης καὶ ἅγιος Ἰωάννης, ὁ Πρόδρομος τοῦ Σωτῆρος, βρόφος ἔτι ὢν, ἐσκίρτησε καὶ ἐπήδησεν ἐν τῇ κοιτίᾳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἐλισάβετ, ὅταν ἡ Μαρία ὑπῆγε νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ εἰς τὴν ὄρεινὴν ὁ θαρραυεῖς, τέλος, ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ χωλὸς ἤλατο, λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐμπροσθεν τοῦ Σωτῆρος, εὐλογῶν καὶ δοξάζων αὐτὸν, διὰ τὴν ὅποιον τῷ ἔλαμε χάριν.

Τὰ παραδείγματα ἦσαν, ἴσως ἐνδέχεται, κατάλληλα εἰς τὴν περίστασιν, καὶ τὰ ἀπ' αὐτῶν προκύπτοντα ἐπιχειρήματα ἐπαγωγὰ καὶ ἀναντίρρητα. Τὸ συμπέρασμα ἐπομένως ὑπῆρξεν, ὅτι οἱ γνήσιοι καὶ καλοὶ χριστιανοὶ πρέπει ἐξ ἀπαντὸς νὰ ἐκφράζουσι διὰ τῶν αὐτῶν τῆς ἀγαλλιόσεως καὶ εὐλαθείας σημείων, τὴν πρὸς Θεὸν εὐγνωμοσύνην των διὰ τὰς εὐεργεσίας του, καὶ τὴν συμπάθειάν των δι' ὅσα ὑπέφερεν ὁ Χριστὸς διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Βλέπων δὲ, ὅτι οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἑθουσιάσθησαν ἀπὸ τοὺς λόγους του, ἔδωκε τὸ τελευταῖον τῆς δαπλήζουτος σύνθημα ἐξιστορῶν τὰ ἐπὶ γῆς παθήματα τοῦ Χριστοῦ μετ' ὅσων ζωηρότητα, ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὰ δάκρυα καὶ αὐτῶν τῶν πεπαιρωμένων, νὰ καταυξῆ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ νὰ κάμῃ τοὺς παραλυτικούς καὶ ἠκρωτηριασμένους, νὰ πηδοῦν ὡς αἱ ἔλαφοι ἀνά τε φαλαιωσάμενοι, δὲ πάλιν τὴν περὶ τοῦ λαλόντος χωλοῦ, τοῦ Βασιλέως Δαβίδ καὶ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἐμιλίαν του, ἐκήρυξεν ἐπὶ πάντων, ὅτι ὅσοι πηδοῦν προσευχόμενοι, αὐτοὶ εἶναι προσηρισμένοι διὰ τὸν παράδεισον, καθότι καὶ ἐκεῖ ὁ χορὸς τῶν ἁγίων δὲν κάμνει ἄλλο εἶμῃ νὰ χορεύουσι καὶ νὰ πηδοῦν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου.

Ἄφου δὲ ἐτελείωσει τὸν λόγον του, κατέβη ἀπὸ τὸν ἄμβωνα, καὶ, ἐπειδὴ ὁ καλῆτερος τρόπος τοῦ διδάσκειν εἶναι ὁ διὰ παραδειγμάτων, κατὰ τὸ, «Ποιοῦντε καὶ διδάσκειν,» ἄρχισε πρὸς ἐπίλογον τῆς ἐμιλίαις του, νὰ χορεύῃ, καὶ νὰ πηδοῖ καὶ νὰ ἀναπαύλλεται ὡς δαιμονισμένος, τοῦτο δὲ ὑπῆρξε σύνθημα ἐνός γενικοῦ χοροῦ.

Οἱ συνηθροισμένοι εὐλαβεῖς ἐτεινάχθησαν ὡς μανικοὶ φωνάζοντες Γκογχοῖαν, καὶ ἀποκρυνόμενοι Ἀμήν, πηδοῦντες, ὠρῶμενοι, σπαράζοντες ὡς δαιμονισμένοι. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἄρχισαν κατὰ πρῶτον νὰ τρέχουσι ἐνθεν κακεῖθεν, κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, κυκλοειδῶς, τετραγωνικῶς, σταυροειδῶς νὰ ἐνόωνται, νὰ συγκρούωνται, νὰ στεναίζον, νὰ ὀλοφύζουσι, νὰ ξεφωνίζουσι, ποτὲ μὲν ὡς εὐφραίνόμενοι, ποτὲ δὲ ὡς ὀδυρόμενοι, ὥστε τὸ ἔλθαι εἰκόνιζε κάλλιστα τὸ σύνθημα τοῦ Σατανᾶ ἢ τὴν κύκλον τοῦ Σαββάτου· μετέπειτα ἄρχισαν τὰ πηδήματα μετὰ διπλασίαν φρενητικὴν ὀρμήν. Τοῦτο δὲ ἐξηκολούθει, ἔπαυσεν, ἐπανελαμβάνετο μέχρις ὅτου ὁ κόπος καὶ ἡ ἀπαύδησις ἄρχισαν νὰ ἐλαττώσῃ βαθμηδὸν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν, τῶν μὲν ἀδυνατωτέρων ἀναχωρούντων, τῶν δὲ εὐλαβεστέρων ἢ μᾶλλον ῥωμαλαιοτέρων παραμεινόντων.

Ἐννέα ἄνδρες καὶ ἑπτὰ γυναῖκες ἔμειναν τελευταῖοι, εἶχον δὲ ἄρχισαι νὰ πηδοῦν εἰς τὰς δέκα ὥρας τὸ πρωῒ, καὶ μόλις περὶ τὰς δύο μετὰ μεσημβρίαν, ἐκλελυμένοι ἀσθμαίνοντες καὶ ἐντελῶς ἀπνηυθημένοι, ἐκλιναν κυκλοειδῶς τὰ γόνατα, κρατούμενοι ἀπὸ τὰς χεῖρας μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσθεν καὶ τὸ πρόσωπον πρὸς οὐρανόν. Ὁ δὲ νέος λειτουργὸς, βασις ἐφανέτω προικισμένος μετὰ Πράκλειον δυνάμιν, ἐξέφωνησε μετὰ μανιώδη ζῆσιν μίαν διεξοδικὴν εὐχὴν, καὶ ταύτης πληρωθείσης, εἶδειξεν ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τοὺς ἀκροατάς

του τὸν εὐρανό, ἐνθουμίζων αὐτοῖς, ὅτι μετ' αὐτὸν πολλὸν ἐμελ-
λον νὰ ἐνοθεῖν ὅλοι ἐκεῖ διὰ νὰ ὁμιλοῦν τὴν Θεὸν καὶ
νὰ πηδῶν ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου του μετὰ τῶν ἀγγέλων
αἰωνίως, καὶ, ἀφοῦ εἶπε μὲ διακαῆ ἔκφρασιν ἐπιθυμίας καὶ
πρόθυμον ὅτι τάχα δὲν θέλουν χωρισθῆ ποτὲ, ἀφῆκεν ἡσύχως
τὴν χεῖρα μιᾶς ἀρετᾶ ὡραίας αἰρεσιώτιδος, τὴν ὁποίαν
ἐκράτει καὶ, πρὸς ἀπόθυσιν τῆς λειτουργίας, ἔρριψε μίαν δι-
ξοδικὴν καὶ πατριαρχικὴν εὐλογίαν εἰς τὴν σύναξιν.

Ὅλοι τότε ἐσηκώθησαν, καὶ περιπτυσζόμενοι ἀλλήλους
ἀπεχαιρετήθησαν καὶ ἀνεχώρησαν, εὐχαριστημένοι ὡς προ-
σευξόμενοι καὶ ἐκπληρώσαντες θρησκευτικὸν τι καθήκον.

Ἰδοὺ τῶντι θρησκεία ἐξαιρετος διὰ τὴν ὑγιεῖαν ἐκείνων
ἔχει ἔχον ἀνάγκην σφοδρᾶν γυμνάσεων, θρησκεία ἰδρωτικὴ
καὶ νευρομαλακτικὴ, θρησκεία ἐν ἐνὶ λόγῳ τῆς κινήσεως καὶ
προσόδου! Διότι τοιαῦτα εἶνε τοῦ φανητισμοῦ ἡ τάσις, ἤσαν
ἡμέτερον, φαντάζονται, νὰ τὴν προαγάγουν ἐπὶ τὸ τελειότερον,
καὶ ἐπομένως οἱ Σχάκκεροι ἢ Κινούμενοι, ἀποτελεῖντες ὡς
μίαν ὑποδιαίρεσιν τῆς αἵρέσεως τῶν Πηδητῶν, φρονοῦν ὡς
θεμελιώδες δόγμα, ὅτι πρέπει νὰ πηδᾶ καὶ νὰ χορεύῃ τις
ὄχι μόνον προσευχόμενος, ἀλλὰ καὶ ἀκροώμενος διδάχην
καὶ διὰ τοῦτο ἐνίστε, παριστάμενοι εἰς τὰς λειτουργίας των,
χορεύουν καὶ γυρίζουν μόνον των, ὡς οἱ Ἀερβίσαι (*), διὰ τὴν ἀ-

(*) Ἰδοὺ ἀδελφοὶ χριστιανοί! Ἰδοὺ ὀρθόδοξοι πατριῶται!
τοιαύτας ἀλλοκότους αἵρέσεις ἀγωνίζονται νὰ εἰσάξουν εἰς
τὴν ἀπ' ἀρχῆς ὀρθόδοξον πατριδα ἡμῶν, οὗτοι οἱ νῆσι προ-
σβότεροι οἱ ἀνεηλύθεις ἀπόστολοι τῶν τοιαύτων αἵρέσεων.
Προσέχετε λοιπὸν ἀδελφοὶ μὴ ἀπατάσθε ἀκούοντες αὐτοὺς
διδάσκοντας τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὰς ἄλλας θείας γραφάς,
διότι τὰ παρεξηγοῦν κατὰ τὰς αἵρέσεις των· ἵδου διαστρέ-
φουν τὰ θεῖα ῥητά, ὥστε μετὰ αὐτὰ καταπειθῶν τοὺς μαθη-
τοὺς των, ἄλλοι νὰ πηδῶν εἰς τὰς λειτουργίας των, ὡς οἱ

παδείξουν, καθὼς λέγουν, τὴν χαρὰν των διὰ τὴν νίκην τῶν
ἀγίων κατὰ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν
ἀγάπην των διὰ τὴν ἀγαθωσύνην τοῦ Θεοῦ. Ἴστε βλέπωντες
τοὺς χοροὺς, τοὺς σπασμοὺς, τὰ κηθήματα, τὰ γυρίσματα
καὶ τὸν κλονισμόν τῶν μελῶν των, ἤθελε τοὺς ἐκλάβει ἀντὶ
τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἰς τὴν Μεσαιῶνα ἐχόρευον
τὸν ἐπιδημικὸν ἐκείνον χορὸν, ἢ ἀντὶ τῶν ἐπιληπτικῶν καὶ
νευραλγικῶν, οἱ ὅποιοι δὲν ἤμποροῦν νὰ σταθεῖν οὕτε λε-
πτὴν, χωρὶς νὰ ταράττεται καὶ νὰ κλονῆται νευρικῶς ὅλον
τὸ σῶμά των.

Ἄλλ' οἱ Σχάκκεροι οὗτοι, καίτοι καταγόμενοι ἐπίσης ἀπὸ
τὴν Ἀγγλίαν, εἶνε ὀλιγοστοὶ καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Καμ-
θρίαν, κοινίδια τῆς αἵρέσεώς των. Οἱ πλείωτοι εὐρίσκονται
εἰς τὰς ἡμετέρας ἐπαρχίας τῆς Ἀμερικῆς, τὰ σύνθετος κα-
ταφύγιον δὲ τῶν ἄλλοκότων τούτων αἵρέσεων, τὰς ὁποίας
ἐγέννησεν ὁ φαντασματικὸς μυστικισμὸς τῆς Ἀγγλικανῆς
Ἐκκλησίας.

Ἄλιον Βιβλίον.

Αἱ δημόσιοι ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τοῦ ἐντάυθα Γυμνα-
σίου καὶ Ἑλληνικοῦ σχολείου ἤρχισαν τὴν 1 τοῦ Ἰουλίου καὶ
ἐτελείωσαν τὴν 14 τοῦ αὐτοῦ

Τὸ γυμνάσιον ἔχει τρεῖς τάξεις. Εἰς τὴν α'. τάξιν παρε-
δόθησαν ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1835, μέχρι τῆς ε'. Ἰου-
λίου 1836: 1) Ἑλληνικὰ Ὀμηρ. Ἰλικὰ καὶ Ὀδύσσεια, δημο-
γορίαι Θεουκιδίδου. 2) Λατινικὰ Καῖσαρ περὶ γαλλ. πολέμου
Σαλόστ. κατὰ Κατιλ. Κικέρωνος: οἱ τρεῖς Κατιλ. λόγοι καὶ

Ἀερβίσαι εἰς τοὺς τεκέδες των, ἄλλοι νὰ λειτουργῶν εἰς τὰς
φατγὰς τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ ἄλλοι νὰ φρονοῦν ἄλλα βλα-
φημώτερα. (Γαμ. τοῦ Ἐκδ.)

μέρος τοῦ β'. βιβλίου τῆς τοῦ Μιργιλ. Αἰνεϊάδος. 3) Γερμαναγία τινὰ πεζῶν, καὶ ἡ τοῦ Σιλλέρου Αὐρηλιανῆ παρθένος. 4) ἐκ τῆς φιλοσοφίας ἡ ψυχολογία καὶ ἡ λογικὴ. 5) ἐκ τῶν μαθημ. ἡ γεωμετρία τοῦ Λεγάνδρου ὄλη. 6) Γαλλ. χαρακτῆρες Λαβρουέρου. 7) Ἑλλην. Ἱστορία ἕως εἰς τὰ Μηδικὰ τὴν β'. ἐξαμηνίαν.

Εἰς τὴν β'. τάξιν παρεδόθησαν 1) Πλουτάρ. τὰ ὑπὸ Κοραῆ ἐκδοθέντα πολιτικά, Δημοσθ. ὁ περὶ Στεφάνου ἕως περὶ τὰ μάσα· ἐκ τοῦ Ἡροδότου τὰ Μηδικὰ, ἐκ τοῦ Θουκυδίδου ἡ πρώτη συγγραφή· 2) συντακτικὸν καὶ θεματογραφία· 3) ἐκ τῶν μαθημ. γεωμετρία τοῦ Λεγάνδρου· 4) φυσικῆς πειραμ. τὰ στοιχεῖα· 5) ἀνθρωπολογία· 6) τῆς νεωστὶ γεωγραφίας ἡ Ρωσσία, Ἑλλάς, Ἀσία, Ἀφρική, Ἀμερικὴ, καὶ Αὐστραλία· 7) Λατινικὰ ὁ Κορνῆλι· Νέπως καὶ Καῖσαρ περὶ γαλλ. πολέμου· 8) τῆς Γαλλ. γραμμ. τὸ ἔτυμολογικὸν καὶ ἀποσπάσματα πεζῶν· 9) Ἑλλην. Ἱστορία ἕως τὰ Μηδικὰ τὴν β'. ἐξαμηνίαν.

Εἰς τὴν γ'. τάξιν παρεδόθησαν· 1) τὸ συντακτικὸν τῆς τοῦ Βουτμάνου γραμμ. 2) Ἑλλην. Ἰσοκρά. ὁ Πλαταῖκός καὶ Εὐαγόρας, Δημοσθ. ὁ α' καὶ β'. Ὀλυμπιακός. 3) Λατιν. χειρῶν μαθήματα· 4) ἐκ τῶν μαθημ. τὸ α' καὶ β'. τῆς τοῦ Βορδῶνος ἀριθμητικῆς· 5) τῆς νεωστὶ γεωγρ. τὸ περὶ Ρωσσίας, Ἑλλάδος, Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας· 6) πειραμ. φυσικῆς τὰ στοιχεῖα· 7) τῆς καθολ. Ἱστορίας ὁ μισαίων καὶ ὁ νέος αἰὼν· 8) ἀρχαὶ τῆς ἱ. γλώσσης.

Τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον ἔχει ὡσαύτως τρεῖς τάξεις. Παρεδόθησαν δὲ εἰς τὴν α'. τάξιν τὴν α'. ἐξαμηνίαν· 1) Ἑλλην. Κύρου παιδεία καὶ τὸ ἔτυμολ. 2) ἐκ τῆς ἀριθμ. τὸ περὶ μεθόδων, καὶ ἐκ τῆς γεωμετρίας ἡ ἑπιπεδομετρία· 3) ἐκ τῆς νεωτέρας γεωγραφίας ἡ Εὐρώπη· 4) ἐκ τῆς καθ. ἱστο-

ρίας ἡ ἀρχαία. Τὴν δευτέραν ἐξαμηνίαν· 1) Ἑλλην. Κύρου ἀνάβασις, καὶ τὸ ἔτυμολογ. τῆς Ἑλλην. γραμματικῆς καὶ γενικὴ σύνταξις· 2) τῆς γεωμετρίας ἡ στερεομετρία· 3) τῆς νεωτέρας γεωγρ. τὰ λοιπὰ μέρη τῆς γῆς· 4) τῆς καθολ. ἱστορίας ἡ μέση καὶ ἡ νεωτέρα· 5) ἀρχαὶ τῆς Γαλλ. καὶ Λατιν. γλώσσης· 6) ἱχνογραφία.

Εἰς τὴν β'. τάξιν τὴν α'. ἐξαμηνίαν· 1) ἀποσπάσματα Ἑλλην. συγγραμ. ἐκ τοῦ β'. τόμου τῶν Ἑλλην. μαθημ. τοῦ Ἰακωφίου καὶ τὰ περὶ κλίσεων καὶ σχηματισμοῦ· 2) ἀρχαὶ τῆς ἀριθμ. τοῦ Δεσποτοπούλου· 3) Κατῆχσις ἱερὰ· 4) μαθημ. γεωγραφία· 5) καλλιγραφία.

Τὴν β'. ἐξαμηνίαν· 1) Ἑλλην. ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόμου καὶ ἔτυμολ. τῆς Ἑλλην. γραμμ. 2) ἐξακολουθήσις καὶ τέλος τῆς ἀριθμητικῆς· 3) ἱερὰ Ἱστορία· 4) τῆς πολιτικῆς γεωγρ. μέρος τῆς Εὐρώπης· 5) ἱχνογραφία.

Εἰς τὴν γ'. τάξιν τὴν α'. ἐξαμηνίαν· 1) Ἑλλην. ἐκ τοῦ α'. τόμου τῶν Ἑλλην. μαθημ. τοῦ Ἰακωφίου καὶ τὰ πτωτικά τῆς Ἑλλην. γραμμ. 2) αὐτὰ πρᾶξεις τῆς ἀριθμ. 3) ἱερὰ Κατῆχσις· 4) ἀνάγνωσις· 5) καλλιγραφία. Τὴν β'. ἐξαμηνίαν· 1) Ἑλλην. ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόμου τῶν Ἑλλην. μαθημ. τοῦ Ἰακωφίου καὶ τὰ πτωτικά τῆς Ἑλλην. γραμματικῆς· 2) ἐξακολουθήσις τῆς ἀριθμ. 3) ἱερὰ Κατῆχσις· 4) ἀνάγνωσις· 5) καλλιγραφία· 6) ἱχνογραφία.

Εἰς τὰς ἐξατάσεις δὲ ταύτας παρευρεθέντες πολλάκις, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ διασαλπίσωμεν διὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου συγγραμματος τὴν πνευματικὴν χαρὰν, τὴν ὅποian ἠσθάζομεν βαθύως, διὰ τὰς εἰς διάφορα μαθήματα θαυμασὰς προσόδους τῶν μαθητῶν, καὶ τὰς φιλολογικὰς παρατηρήσεις καὶ φιλοσοφικὰς ἀναπτύξεις ἀπ' ἑτέρου τῶν διδασκάλων εἰς τε τοὺς διαφόρους ποιητὰς καὶ πεζογράφους, καὶ εἰς ἄλλα

επιστημονικά μαθήματα, ὅσα, ὡς ἀνωτέρω, παρεδόθησαν εἰς τὸ παρελθὸν σχολαστικὸν ἔτος· πολὺ δὲ περισσώτερον δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμφράσωμεν πόσον εὐφράνθημεν, ἰδόντες καὶ ἀκούσαντες ἐξετάζομένους τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν ἱερὰν Ἱστορίαν, ἱερὰν Κατήχησιν, τροπὰς πνευματικὰς, μόνας ἱκανὰς ἢ ἀναπτύξωσι καὶ προάξωσι τὸ λογικὸν τῶν νέων εἰς τὴν κατάληψιν τῶν θείων γραφῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος χειραγωγεῖται εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Ἰψίστου, τὴν μόνην καὶ ἀληθῆ σοφίαν. Ὅθεν εὐχόμενοι πρὸς τοὺς διδασκάλους τὴν χάριν τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, προτρέπομεν καὶ τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιστήσῃ πρὸ πάντων τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν διδασκάλων, διὰ τῶν ὁποίων περιμένεται ἡ ἠθικὴ βελτίωσις τοῦ ἔθνους, ἀνταμιβύουσα αὐτοῖς ἀξίως τῶν πολιτῶν κόπων καὶ αξιοπρεπειᾶς των, ἵαν ἐπιθυμῇ τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνους τοὺς ἰγκρατεῖς τῆς παιδείας, πλασουργοῦ τῶν καλῶν καὶ χρηστῶν πολιτῶν.

Εἰς Π. Πάτρας ὑπάρχει ἐπίσης διάσημος Ἑλληνικὴ σχολή, σχολαρχουμένη παρὰ τοῦ κατὰ πάντα λόγον ἀξίου καὶ ἐπαινετοῦ Κ. Χαλαράμπου Παμπούκη. Εἰς τὴν σχολὴν ταύτην φοιτῶντες ὑπὲρ τοῦ 120 μαθητὰς ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου καὶ τινὰς τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, διδάσκονται φιλολογικῶς τὰ ἐγκύκλια τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μαθήματα· ἑρμηνεύονται δηλαδὴ, ἐκτὸς τῶν γραμματικῶς θεωρουμένων πεζογράφων, ῥήτορες ἐκ παραλλήλου μὴ τὴν ῥητορικὴν, ποιηταὶ μὲ τὰς περὶ τὴν ποίησιν θεωρίας· οἱ μαθηταὶ μάλιστα τῆς ῥητορικῆς συντάττουσιν, ὡς γυμνάσματα, κανονικοὺς κατὰ τὰ τρία ἤδη τῆς ῥητορικῆς λόγους. Ἐκτὸς δὲ τῶν στοιχείων τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, εἰς τὴν

σχολὴν ταύτην παραδίδονται περιπλέον Ἀριθμητικὴ, Γεωμετρία, Γεωγραφία, Κατήχησις, φιλοσοφικὴ Ἀνθρωπολογία, Λογικὴ καὶ φυσικὴ· καὶ τοιαυτοτρόπως ἡ σχολὴ αὕτη δύναται νὰ συγκαταλεχθῇ μεταξὺ τῶν καλλιτέρων Γυμνασίων μας. Ἢ περὶ τῶν ἐξετάσεων τῆς σχολῆς ταύτης ἐπίσημος ἐκθεσις παριστάνουσα τὰς μεγάλας προόδους, χαρακτηρίζει δικαίως τὸν Κ. Χ. Παμπούκην ὡς ἓνα τῶν ὀλίγων τῆς Ἑλλάδος παραδειγματικῶν διδασκάλων· θέλομεν προθυμοποιηθῆν νὰ δημοσιεύσωμεν ἀκολούθως τὴν ἐκθεσιν ταύτην.

Κύριε ἐκδότα τῆς Ἑδαγγελικῆς Σάλπιγγος.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν ἡπὲρ τῶν Ἱεραποστολῶν ἐκδοθεῖσαν ἤδη εἰς φῶς συνοπτικὴν ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου Βάμβα ἀναφίεται, ὅτι αἱ κατὰ καιρὸν ἐφορίαι καὶ δημογερονταὶ εἰδειξαν καὶ ἐπρόσφεραν πρὸς τοὺς Ἱεραποστόλους τὴν εὐγνωμοσύνην των δι' ἐπισήμων ἐγγράφων, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸ 1830 διατελῶν κἀγὼ πρῶτον μέλος δημογεροντικῶν τῆς πατρίδος μου, διούθυνα πρὸς αὐτοὺς παρόμοιον εὐχαριστήριον ἐγγράφον διὰ τινὰ βιβλιαρία των, τὰ ὅποια ἐστειλαν ἀπὸ τὴν Σύραν, καὶ ἐχάρισαν εἰς τὸ τότε ἀλληλοδιδασκτικὸν σχολεῖόν μας, χρεωστῶ νὰ δημοσιεύσω, ὅτι ἂν ἐγνώριζεν ἡ δημογεροντικὴ τῆς πατρίδος μου τοὺς σκοποὺς των, ὅτι ἡ διὰ τῶν βιβλιαρίων των ἡ προφορικῶς ἐπιθυμοῦν νὰ προσβάλου τὸ ὀρθοκευτικόν μας, καὶ νὰ διδάξουν τεχνιέντως πως εἰς τὴν ἄκακον Νεολαίαν μας μαθήματα ἐναντίον τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων καὶ Ἀποστολικῶν παραδόσεων τῆς ἐκκλησίας μας, ὅχι μόνον δὲν ἤθελον εὐγνωμονῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἤθελε βέβαια τὰ ἐπιστρέψαι.

Φανερὸν γίνεται κατὰ τὰ γραφόμενα εἰς τὴν περὶ οὗ δ

λόγος συνοπτικῆν ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου Βάρβα, ὅτι παρὰ τισιν ὅσα λέγουσιν καὶ φρονοῦσιν καὶ διδάσκουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ Ἱεραπόστολοι φαίνονται φῶς, ἐπαινούμενοι καὶ ὅτι ἐξοδεύουσι μεγάλας ποσότητας διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην των· ἀλλὰ τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς εἰπωσὶ καθαροῦ φωτισμὸς τοῦ πνεύματος εἶναι παρ' αὐτοῖς τὸ νὰ μὴ σιβάμεθα καὶ προσκυνῶμεν σχετικῶς τὰς ἁγίας εἰκόνας; φωτισμὸς τὸ νὰ μὴ δοξάζωμεν καὶ προσκυνῶμεν, ὡς δοξάζομεν καὶ προσκυνοῦμεν, τὴν Ἱεραρχίαν Θεοτόκον καὶ τὰ τῆς Σωτηρίου θείας ἐνσάρκου οἰκονομίας; Ἄν παρ' αὐτοῖς εἶναι ταῦτα φῶς, παρ' ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς εὐφρονοῦσιν εὐσεβέσιν εἶναι σκότος· καὶ διὰ τοῦτο δικαίως ἔχομεν οἱ Ἕλληνας καὶ πρέπει νὰ ἔχωμεν γενικὴν ἀποστροφὴν, ὄργην καὶ μίσος ἐναντίον αὐτῶν καὶ τῶν ὁπαδῶν των.

Ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀγαποῦν εὐλερινῶς καὶ εὐεργετοῦν ἀληθῶς τοὺς Ἑλληνικοὺς δῆμους, τοὺς γνωρίζομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἄσφοτοι καὶ ἀμαθεῖς καὶ εἶναι περιττὸν νὰ μᾶς συστήσουσι τοὺς Ἱεραποστόλους· εἶναι περιττὸν νὰ μᾶς ὑπενθυμίζουσιν βητὰ, ἐξηγουντες αὐτὰ πρὸς ὕψος τῶν δοξασιῶν των.

Εἴμεθα Ἕλληνας Ὀρθόδοξοι, δὲν εἴμεθα δεισιδαίμονες, ἀλλὰ καθὰ εἰς τὴν ὀρθοὴν Σελίδα τῆς συνοπτικῆς ἀπαντήσεώς του λέγει ὁ Κύριος Βάρβα, προσέχομεν τῶντι νὰ μὴ ὑποπέσωμεν εἰς πνεύματα πλάνης καὶ διδασκαλίας δαιμονίων. Προσέχομεν νὰ γίνωνται νομίμως οἱ γάμοι μας καὶ ὄχι ἐν παντὶ ἀκόλυτοι· ἀπέχομεν βριαμμάτων, ἀσκούμενοι τὴν ἀπειρῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν ἀγαθῶν παραίτητον ἐγκρατεῖαν, καὶ ὄχι μὲ τὸ φρόνημα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ἀμποδίζει κατὰ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Τουρκικὴ Ἐκκλησία ἐμπόδιον καὶ ὡς μολυσμὸν εἰς τοὺς Τούρκους ἐφήρησε τὴν χρῆσιν τῶν χοιρείων κρεῶν, τοῦ οἴνου καὶ λοιπῶν.

Οἱ Γενναῖοι Ἕλληνας ζητοῦν μὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν των τὴν λαμπρότητα τῆς θρησκείας των καὶ ἀπαραχάρακτον τὴν δογματικῶν ἐνότητα· ἔχουσιν μέγαν μετὰ Θεὸν προσάτην εἰς ταῦτα τὸν πολυσέβαστον Βασιλέα των· εἶναι πληροφορημένοι ἀπὸ ἀνωτέρους ἀσυγκρίτως τῶν Ἱεραποστόλων καὶ τῶν ὁπαδῶν των, ὅτι ἔχουσιν θρησκείαν τέλειον κατὰ τὴν λαοκρασίαν, τέλειον κατὰ τὴν νομοθεσίαν καὶ τέλειον κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὅπερ ἐστὶ τελειότης τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅπερ οἱ θνητοὶ φύχοι μὴ φρονοῦντες στεροῦνται. Πολλοὶ πειρασμοὶ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας τῶν Ἑλλήνων κατὰ καιροὺς ἐφάνησαν· πειρασμὸς καὶ ὁ τυρινὸς, ἀλλὰ καὶ πύλαι ἔδου οὐ κατισχύουσιν.

Ἐν Σκιάθῳ, τῆς 29 Ἰουλίου 1836.

Εἰς τῶν Συνδρομητῶν σου *A. Μπονάκης.*

Ἐπιτελὴ σκέψις περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Εἰς τὰς δευτέρας μας σκέψεις, αἱ ὁποῖαι ἐτυπώθησαν εἰς ἰδιαιτέρον φυλλάδιον, ἐδηλοποιήσαμεν μέρος ἀπὸ τὰς μηχανουργίας τῶν Λουθηροκαθιενιστῶν Ἀποστόλων, διὰ νὰ διαφθείρωσι τὴν ἡμετέραν νεολαίαν, καὶ νὰ τὴν ποτίσωσιν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἀπὸ τὰ φαρμακῆρὰ αὐτῶν νάματα, ὥστε, ὅταν γίνωσιν ἄνδρες, νὰ ἦναι δρόφρονες καθ' ὅλα μὲ αὐτοὺς, νὰ ἀποτεινάξωσιν ἐκουσίως τὸν ἐνδοξὸν ζυγὸν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν πλατεῖαν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας, ἥτις ὁδηγεῖ κατὰ τὸν Κύριον εἰς τὸν ἄδην, καὶ νὰ χωρισθῶσιν οὕτω διὰ παντὸς ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ὁμογενεῖς των, ὅστινες μίαν ἡμέραν ἐλευθερωθέντες καὶ αὐτοὶ, δὲν θέλουσι πλέον τοὺς γνωρίσαι ὡς γνησίους ἀπογόνους τῶν ἐνδόξων προγόνων των, καὶ ὡς μαθητὰς

καί τέκνα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἰς ταύτας δὲ θέλω
μεν ὁμιλήσει περὶ τῶν ἐλευθέρων ἀποτελεσμάτων, τὰ ὅποια
αὕτη ἡ διδασκαλία τῶν Λουθηροκαθολικιστῶν προξενεῖ καὶ
μεταξὺ ἡμῶν τῶν ἤδη εὐρισκόμενων εἰς ἀνδρικὴν ἡλιμίαν.

Ὁμολογοῦμεν, τὸ ὅποῖον εἴπομεν καὶ εἰς τὸ προοίμιον τῶν
δευτέρων σκέψεων, ὅτι οἱ ἐχθροὶ τῆς Ὁρθοδόξου ματαιο-
πονοῦσιν, ὅταν ἀγωνίζονται νὰ κάμωσι τὸ ἄλόκληρον ἔθνος
τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν του,
τὴν ἁγίαν καὶ Ἀποστολικὴν, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὰ πονηρὰ
κάμματα ἐνὸς ἀποστάτου Λουθήρου, ἢ Καθολικοῦ. Ὅλοι ἤξεύ-
ρουσιν, ὅτι οὗτοι οἱ αἰρετικοὶ τῶν ἐσχάτων αἰώνων, δὲν ἔ-
καμαν ἄλλο παρὰ νὰ ἀγαναώσωσιν ὅλας τὰς αἰρέσεις καὶ τὰς
βλασφημίας τῶν παλαιῶν αἰρετικῶν, αἱ ὅσαι τοσαύτας ἐκε-
ραυνώθησαν μὲ τοὺς πλείους τρομεροὺς ἀναθεματισμοὺς, ἔμοῃ
μὲ τοὺς πονηροὺς αὐτῶν αἰρεσιάρχας καὶ ὁπαδοὺς των ἀπὸ
τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν εἰς τὰς σιθκομίους αὐτῆς συνελο-
σεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Τὰς ἀποφάσεις καὶ τοὺς
κανόνας τούτων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὰς ἐσεβάσθη-
σαν ὅλοι οἱ ἀληθεῖς χριστιανοὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς Οἰ-
κουμένης, καθὼς καὶ τὰς σέβονται ἕως τὴν σήμερον, καὶ καθὼς
τὰς ἐσεβάσθη καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Λουθῆρος ἕνα καιρὸν, καὶ
οἱ πρῶτοί του ὁπαδοὶ καὶ μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὰ συγ-
γράμματα πρὸ τοῦ νὰ βυθισθῶσιν εἰς τὸν ὄλεθρον τῆς ἀπω-
λείας καὶ τῆς διαφθορᾶς. Ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι γνωρίζουσι τὰς
φθοροποιὰς αἰρέσεις τῶν προκατόχων τῶν Λουθηροκαθολικισ-
τῶν Ἀποστόλων, καὶ τὸ τραγικὸν τέλος τούτων τῶν λο-
πλάνων ἀπατεῶνων. Εἶναι βέβαιον, ὅτι τὸ αὐτὸ τέλος
προσμένει καὶ τῆς τῆς νέου αἰρετικοῦ, καὶ δὲν θέλουσι
κατορθώσῃ καλῆτερά τοὺς σκοπούς των ἐναντίον τῆς ὀρθο-
δόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ νύμφη τοῦ Κυρίου,

ἣτις ἀδηγουμένη παρὰ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, πάντοτε
ἐθριάμβουσεν ἐναντίον τῶν ἐπιβούλων αἰρετικῶν ἐχθρῶν της,
θέλει θριαμβεύσει καὶ τώρα κατὰ τῶν σημερινῶν, ἡμετέρων
ἐχθρῶν καὶ ἐπιβούλων. Ἔως εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου, θέλει
δοκιμάσει καὶ τὰς αὐτὰς καταδρομὰς καὶ τοὺς αὐτοὺς θρι-
άμβους. Ὁ οὐράνιος της νυμφίος, ὅστις τῇ προσέπε τοὺς κιν-
δύνους, τῇ προσέπεν ἀκόμη καὶ τὴν μέχρι συντελείας τῶν
αἰώνων ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειάν του, καὶ τῇ ὑπεσχέθη, ὅτι
αἱ πύλαι τοῦ ἔθου δὲν θέλουσι ποτὲ τὴν νικήσει. Αὐτὸς τὸ
προέπε τύπους αἰῶνας· πρότερον, ἡμεῖς μυριάκις εἶδομεν
τοῦτο ἐκπληρωμένον εἰς τοὺς ἀπελθόντας αἰῶνας, εἰμὲθα
λοιπὸν θίβαιοι, ὅτι τὸ αὐτὸ θέλει πάντοτε ἀκαλουθήσει· μί-
χρι τέλους. Οἱ αἰρετικοὶ πάντοτε θέλουσι πολεμῆναι καὶ ἐνε-
δρεῦναι τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, θέλει φαίνεται ἐνίοτε διὰ
μαρικὸν καιρὸν, ὅτι θριαμβεύουσι κατ' αὐτῆς, καὶ ἐνῶ εἶναι
ἔτοιμοι νὰ ψάλλωσι τὰ νικητήρια εἰς μίαν ῥοπήν, θέλει ἀ-
φανίζονται καὶ βυθίζονται διὰ παντὸς εἰς τὸν ἔθον, ἀπὸ
τὸν ὅποιον ἐξῆλθον. Ὁ Θεὸς δὲν εἰλεψε ποτὲ πρὸς ὑπερά-
σπισίν της νὰ ἐγείρῃ Ἀποστολικούς καὶ ζηλωτὰς ἀνδρας εἰς
ἔλους τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, οἵτινες καὶ μὲ τοὺς λόγους
καὶ μὲ τὰ θαυμαστὰ αὐτῶν συγγράμματα γενναίως τὴν ὑπε-
ρακρίσθησαν, ἠλεγξαν τῶν ἀπατεῶνων τὴν πλάνην, ἐφώ-
τισαν τοὺς ἀδελφούς των, καὶ ἐσθίριζον περισσότερο τοὺς
πιστοὺς εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Ὁ αὐτὸς Κύριος δὲν θέλει λεί-
ψει καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας νὰ ἐγείρῃ ἀνδρας τοιοῦτους,
οἵτινες μὲ τὰ αὐτὰ οὐράνια μέσα, ἔχοντες τὰς Ἀποστολι-
κὰς ἀρετὰς καὶ τὸν ἐνθέρμον ζῆλον των, μὲ τὴν αὐτὴν γεν-
ναϊότητα, θέλουσιν ὑπερακρίσθῃ τὴν ὀρθοδοξίαν, θέλουσιν ἐ-
λέγξει τὴν [πλάνην, θέλουσιν οἰκοδομήσει τοὺς πιστοὺς καὶ
θέλουσι δαξάσει τὸν Κύριον. Μακρότοι ἦσοι γεννηθῶσιν ἄξιοι

τοιούτης μερίδος, καὶ μακάριοι πάλιν ὄσοι. Ἄλλοι συνδράμωσι, βοηθήσωσι τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ ἀκολουθήσωσι τὰ ἔχνη τούτων τῶν θεοφιλέτων Ἀποστόλων. Θέλουσιν ἀπολαύσει ὅλοι αὐτοὶ τὰς αὐτὰς ἀνταμοιβὰς καὶ τοὺς αὐτοὺς θεοχαρίστους στεφάνους εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ θέλουσιν ἀφήσει ἀθάνατον τὸ μνημόσυνον αὐτῶν εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας, καθὼς ἀπέλαυσαν ταῦτα οἱ ἐνδοξοὶ αὐτῶν πρόγονοί. Δὲν φοβεῖται λοιπὸν ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἀπὸ τοιούτους ἐχθροὺς, διότι ἔχει ὁ Θεὸς πάντοτε προχείρους τοὺς ταπεινοὺς Δαβὶδ διὰ νὰ κατεδαφῆσιν τοὺς ὑπερηφάνους Γολιάθ. « Ὁ Θεὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας » λέγει ὁ Ἀπόστολος τῶν ἔθνῶν. Ἡ πλάνη ὅταν πολὴ τὴν ἀλήθειαν τὴν στείριζει. Ὁ καιρὸς, ὅστις φανεροί ναι τὰ πάντα, κάμνει καὶ τὴν πλάνην εἰς ὅλους γνωστὴν, ἥτις καταφρονεῖται μετὰ ταῦτα τόσον περισσότερον, ὅσον δοξάζεται καὶ θριαμβοῦει ἡ ἀλήθεια. Ταῦτα μᾶς διδάσκει τῶν αἰῶνων ὅλων ἡ πείρα.

Ὅταν ὁμῶς ἡμεῖς οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Ὑψίστου ὑψάνωμεν τὴν φωνὴν ἐναντίον τῶν ἀπατεώνων αἰρετικῶν, δὲν κάμνουμεν τοῦτο, διότι φοβοῦμεθα τὰ ἀπατηλά των ἔθνη, μήτε ἔχουσιν ἀνάγκην οἱ στυλοὶ τῆς ὀρθοδοξίας νὰ κλονισθῶσιν ἀπὸ τοιαῦτα κνώδαλα. Ἐὰν τοιαῦτα ἦσαν τὰ φρονήματά μας δὲν ἐγνωρίζαμεν καλῶς μήτε τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ μας, μήτε τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἐχθρῶν του. Δὲν εἶναι οὗτος ὁ φόβος μας, ὅχι. ἔχομεν ὑψηλότερα φρονήματα περὶ τῆς ἡμετέρας θρησκείας, καὶ ἔχομεν μεγάλας ἐλπίδας εἰς τὸν Θεὸν μας. Δὲν φοβοῦμεθα λοιπὸν δι' ὅλην τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ φοβοῦμεθα διὰ τὰ ἀσθενέστερα μέλη αὐτῆς. Διὰ νὰ προφυλάξωμεν λοιπὸν ταῦτα τὰ φίλτατα τέκνα της, καὶ διὰ νὰ μὴν ἀκολουθῶσι σκάνδαλα καὶ ταραχαί

ἀπὸ τοῦς πλάνους μεταξὺ τῶν πιστῶν, διαίρεσεις τε καὶ καινοτομίαι, διὰ τοῦτο οἱ ὀρθόδοξοι ποιμένες καὶ ἱερεῖς ὑψάνουσιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὴν φωνήν. Κάμνοντες τοῦτο ἔκταλασι τοιοιτοτρόπως τὰ ἱερὰ καθήκοντα τοῦ ἐπαγγέλματος των, μιμοῦνται τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς ἁγίους πατέρας προκατόχους των, καὶ ἐμβαίνουσιν εἰς τὸ Πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας. Ταῦτο σήμερον παρακινεῖ καὶ ἡμᾶς νὰ εἴς διευθύνωμεν ταύτας τὰς σκέψεις.

Ἐὰν οἱ ἐχθροὶ τῆς πίστεως ἔχουσιν τὴν ἐλευθερίαν νὰ σπείρωσιν εἰς τὸ ἔθνος τὰς κηκοδόξους αἰρέσεις των, ἴδου τὰ ἐλεύθρια ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια προξενοῦν εἰς τὸν λαόν. Εἶναι ἀδύνατον αὐτοὶ οἱ διδάσκαλοι εἰς ὀλόκληρον ἔθνος νὰ μὴν εἴρωσι πολλοὺς εὐδιαθέτους ὁμογενεῖς νὰ τοὺς ἀκούσωσι, καὶ νὰ ἀκολουθήσωσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετὰ ταῦτα τὴν διδασκαλίαν των. Ἡ ἀμάθεια τῆς θρησκείας, καὶ ἡ διαφθορὰ τῶν ἡθῶν, τὰ ὅποια βασιλεύουσιν εἰς τὰς ἡμέρας μας πανταχοῦ, καὶ κατὰ δυστυχίαν καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, τοὺς ἐμαλίζουσι τὸν δρόμον. Αὐτοὶ διδάσκουσι καὶ ἐπαγγέλλονται ἀπόλυτον ἐλευθερίαν καὶ ἀπόλειαν εἰς ὅλα. Ταῦτα ἐπιθυμοῦσιν ὄσοι ἔχουσιν τὰ φρονήματα καὶ τὴν καρδίαν διεφθαρμένα. Ὅταν λοιπὸν εἰς τοιαῦτα ὑποκείμενα τοιαῦτα διδάσκαλοι προσβάλλονται, δὲν ἠμποροῦσι παρὰ μεταξὺ αὐτῶν νὰ εὐδοκιμήσωσι καὶ νὰ κάμωσι θραῦσιν. Κάθε ὀρθόδοξος, ὅστις γνωρίζει καλῶς τὴν πίστιν του καὶ φυλάττει τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, ἀποστρέφεται μεγάλως τὴν πλάνην καὶ τὴν ἀπάτην. Συγκρίνει τὰς ψευδοδιδασκαλίαις τῶν αἰρετικῶν στηριγμένας εἰς σοφίσματα καὶ παρεξηγήσεις τῶν ἱερῶν βιβλίων μετὰ τὰς λαμπρὰς ἀληθείας τῆς ὀρθοδοξίας· καὶ αὐτὴ ἡ σύγκρισις φωτίζει μᾶλλον τὸ πνεῦμά του καὶ τὸν στεργάνει περισσότερον εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ὅταν πάλιν παραβάλλῃ ἀπὸ τὸ ἓν μέρος τοὺς ἁγίους ἱεράρχας καὶ φωστῆρας τῆς Ἐκκλησίας του μετὰ τοὺς ἀρχηγούς τῶν αἰρετικῶν, καταλαμβάνει εὐκόλως ὁ ὀρθόδοξος, ὅτι ἡ ἀλήθεια εὐρίσκειται ὅπου λάμπει ἡ ἀρετὴ τῆς ζωῆς, ἡ ἐνθέρμος ἀγάπη πρὸς τὸν

Θεόν, και αι μεγάλοι και αδιάκοποι ενεργείαι προς τόν πλησίον, τὰ ὑποῖα συναπαντῶμεν κάθε στιγμήν εἰς τὴν βίους τῶν ἐνδόξων και ἁγίων πατέρων ἡμῶν, ἐν ᾧ βλέπει ἐκ τοῦ ἄλλου τὴν πλάνην, τὴν διαφθορὰν και τὸ ψεῦδος, ὅτι εἶναι τῶν αἰρεσιάρχῶν αἰ ἀρεταί. Δὲν εἶναι δύσκολον βεβαίως νὰ διακρίνη ἀπὸ ταῦτα και ἄλλα πάμπολλα χαρακτηριστικὰ τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὸ ψεῦδος κάθε ὁρθόδοξος πεφωτισμένος εἰς τὴν ὁρθοκίεον του, πεπολιτευμένος ζῶν ἐνάρετον και κατάλληλον τῆς πίστεώς του. Ἄλλα κατὰ δυστυχίαν δὲν εὐρίσκονται πολλοὶ τοιοῦτοι εἰς τὸ ἔθνος μας διὰ τῆς δυστυχείας και γνωστὰς περιστάσεως του, οὔτινας νὰ ἦναι ἱκανοὶ νὰ προφυλάξωσι τὴν ἑαυτῶν των και τοὺς ἄλλους. Ἐπομένως ὁ κίνδυνος γίνεται τόσον μεγαλῆτερος, ὅσον ὀλιγώτεροι εὐρίσκονται τοιοῦτοι ἄνδρες. Πρὸς ταῦτοις αἱ διδασκαλίαι τῶν αἰρετικῶν εἶναι σύμφωνοι μετὰ τὴν διαφθορὰν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, και μετὰ τὴν φυσικὴν βαθύτητα τοῦ ἀνθρώπου. Κύκλιον εἶναι νὰ πείσῃ τις τοὺς ἀσχημένους, τοὺς ἄμαθες εἰς τὰ ὁρησκευτικὰ και τοὺς διαφθαρμένους, ὅτι ἡ νηστεία εἶναι δεισιδαιμονία, ὅτι αἱ μακρὰ ἀκολουθίαι εἶναι βλαβερὰ, ὅτι ἡ ἐσταυρωμένη ζῶν εἶναι περιττὴ, ὅτι ἡ μοναδικὴ ζῶν εἶναι ἀπλήτη και ἄλλαι τοιαῦται τῶν νέων αἰρετικῶν ταῦτων κακοδοξίαι, διότι ὅλοι αὐτοὶ ἐπιθυμοῦσιν ἐνθέρμως νὰ ἀκυρώσῃ ταῦτα, και περιχαρῶς τὰ δέχονται. Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν γνωρίζει και δὲν θέλει νὰ κάμῃ τὸ χρέος του πρὸς τὸν Θεόν, ἐλεγχόμενος πάντοτε ἀπὸ τὴν συνείδησιν, ἕως οὗ ἀκολουθεῖ τὴν ὁρθοδοξίαν, ἐγκλιπόμενος εὐκόλως μίαν διδασκαλίαν, ἢ ὅποια τὸν ἐλευθερῶναι εἰς μίαν στιγμήν ἀγεδὸν ὀλοκλήρως ἀπὸ τοιοῦτον ζυγόν, και το καθουχάζει ἐνταυτῇ τοιοῦτους ἐλέγγους. Καὶ ἰδοὺ ὁ μὲγας κίνδυνος, ὅταν εἰς τοιαῦτα ὑποκείμενα προβάλλωνται τοιοῦται κακοδοξίαι και σοφιστικαὶ διδασκαλίαι. Ταῦτα τὰ ὑποκείμενα κλίνουσιν εἰς τὴν ἀπώλειαν, και αὐταὶ αἱ διδασκαλίαι τὰ στηρίζουσι κυριώοντα ἀπὸ τὰ πάθη, και αὐταὶ αἱ διδασκαλίαι τὰ δικαιολογοῦσιν ἀρχίζουσι νὰ διαφθείρωνται, και αὐταὶ τὰ τελιοποιῶσιν και τὰ σταρεάνουσιν εἰς τὴν διαφθορὰν.